

Broedvogels van Bikbergen, Crailo, De Beek, Reigerseiland en Oud Bussem

2019

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Goois Natuurreservaat

Rapportnummer: 280

Huub Casander, Rien Rense

Broedvogels van Bikbergen, Crailo, De Beek, Reigerseiland en Oud Bussem 2019

Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Broedvogelinventarisaties
broedvogels@vwggooi.nl
www.vwggooi.nl

Goois Natuurreservaat
www.gnr.nl

November 2019

Uitgave VWG: 280

Huib Casander, Rien Rense

Foto's: Huib Casander, Koos Koopmans, Gert Lagerweij, Sandra Nikkessen, Paul van der Poel, Rien Rense, en Wouter Rohde

Kaarten: GNR, SOVON, Google

Foto omslag: luchtfoto totale gebied (Google)

Copyright 2019 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum
Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.

Intro

De inventarisaties zijn uitgevoerd door:

Juun de Boer
Pieter Bogaers
Huub Casander
Anco Driessen
Michael Everard
Dick Jonkers
Koos Koopmans
Gert Lagerweij
Arda van der Lee
Renée Meering-Suykerbuyk
Ellen de Moel
Sandra Nikkessen
Paul van der Poel
Dirk Prop
Rien Rense
Wouter Rohde
Hedwig Schoorlemmer
Carel de Vink
Hugo Weenen
Frits Wolfswinkel

Veldkaarten werden beschikbaar gesteld door GNR.

Eerdere versies van dit rapport zijn kritisch becommentarieerd door Dirk Prop en Carel Vink.

Speciale dank gaat uit naar de familie wonende aan de Oud Blaricummerweg en grenzend aan Reigerseiland, voor het beschikbaar stellen van hun roeiboot voor het uitvoeren van inventarisaties op het Reigerseiland.

Er is dankbaar gebruik gemaakt van de roeiboot van bewoners naast Reigerseiland (foto Huub Casander)

Inhoudsopgave

1. Samenvatting.....	5
2. Inleiding	6
3. Het gebied	7
3.1 Bikbergen, Crailo	9
3.2 De Beek, Reigerseiland, Oud Bussem	10
4. Werkwijze	11
4.1 Methode.....	11
4.2 Route	11
4.3 Tellingen	12
4.4 Weer	13
5. Resultaten.....	14
5.1 Vastgestelde soorten broedvogels en aantal territoria per gebied.....	14
5.2 Territoria gesorteerd op totaalaantal territoria	16
5.3 Soortbespreking broedvogels.....	17
6. Niet broedvogels.....	39
7. Vergelijking met inventarisaties in andere gebieden	40
8. Vergelijk BMP-resultaat met nestkastgegevens	42
9. Conclusies	49
10. Aanbevelingen	50
11. Geraadpleegde bronnen.....	51
Bijlage 1a: overzicht waarnemingen leidend tot territoria Bikbergen.....	52
Bijlage 1b: overzicht waarnemingen leidend tot territoria Crailo.....	53
Bijlage 1c: overzicht waarnemingen leidend tot territoria De Beek en Reigerseiland	54
Bijlage 1d: overzicht waarnemingen leidend tot territoria Oud Bussem	55
Bijlage 2: overige waarnemingen.....	56

Crailo (foto Paul van der Poel)

1. Samenvatting

In het voorjaar van 2019 zijn de gebieden Bikbergen, Crailo, De Beek, Reigerseiland en Oud Bussem van Het Goois Natuurreservaat (GNR) door leden van de Vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken geïnventariseerd op broedvogels.

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de BMP-methode van SOVON voor broedvogelonderzoek. Volgens de normen van het BMP-project zijn 953 broedterritoria van 42 soorten vastgesteld.

Er zijn drie soorten van de Rode Lijst gevonden: Groene Specht, Zwarte Mees en Grote Lijster.

Er hangen in het gebied nestkasten. In dit rapport is geprobeerd een relatie te ontdekken tussen de resultaten van de broedvogelinventarisatie enerzijds en de nestkastgegevens anderzijds.

Om een idee te krijgen hoe het aantal territoria zich verhoudt tot andere gebieden in het Gooi is een vergelijking gemaakt, waarbij de aantallen zijn herleid tot een grootte van 100 ha.

Bikbergen (foto Wouter Rohde)

2. Inleiding

Het Goois Natuurreservaat laat periodiek inventarisaties uitvoeren in haar natuurgebieden om zicht te krijgen en te houden op de stand van flora en fauna, om veranderingen te kunnen vaststellen en om de effectiviteit van het beheer te kunnen bepalen en het beheer zo nodig bij te stellen.

In de Beheervisie en Beheerplan 2010-2019 van het Goois Natuurreservaat staat voor de geïnterviewde gebieden:

“Er wordt gestreefd naar behoud en ontwikkeling van de natuur, in het bijzonder het behoud van reliëf, bodem, vegetatie en fauna van heide en bos, leemkuil en zandafgraving. Voor de flora, de vegetatie en de fauna wordt gestreefd naar instandhouding of herstel van de verscheidenheid aan karakteristieke biotopen, alsmede de overgangen daartussen, en levensgemeenschappen van het Gooise stuwwallandschap.

Het bosbeheer is gericht op omvorming naar natuurlijk bos met behoud van het landgoedkarakter. In het voormalige productiebos — donker 'doorkijkbos' van Douglas sparren — werden de afgelopen jaren open plekken gemaakt om het kiemen van inheemse, ter plaatse thuishorende bomen en struiken te stimuleren. Met enige regelmaat werden plaatselijk naaldbomen, beuken en Amerikaanse eiken verwijderd om zomereiken, beuken en oude grove dennen meer groeiruimte te bieden. Ook traditionele eikenhakhoutwallen zijn vrijgesteld van bomen en struiken. Dit wil zeggen dat om die houtwallen heen bomen en struiken zijn verwijderd om ruimte te bieden en licht toe te laten.”

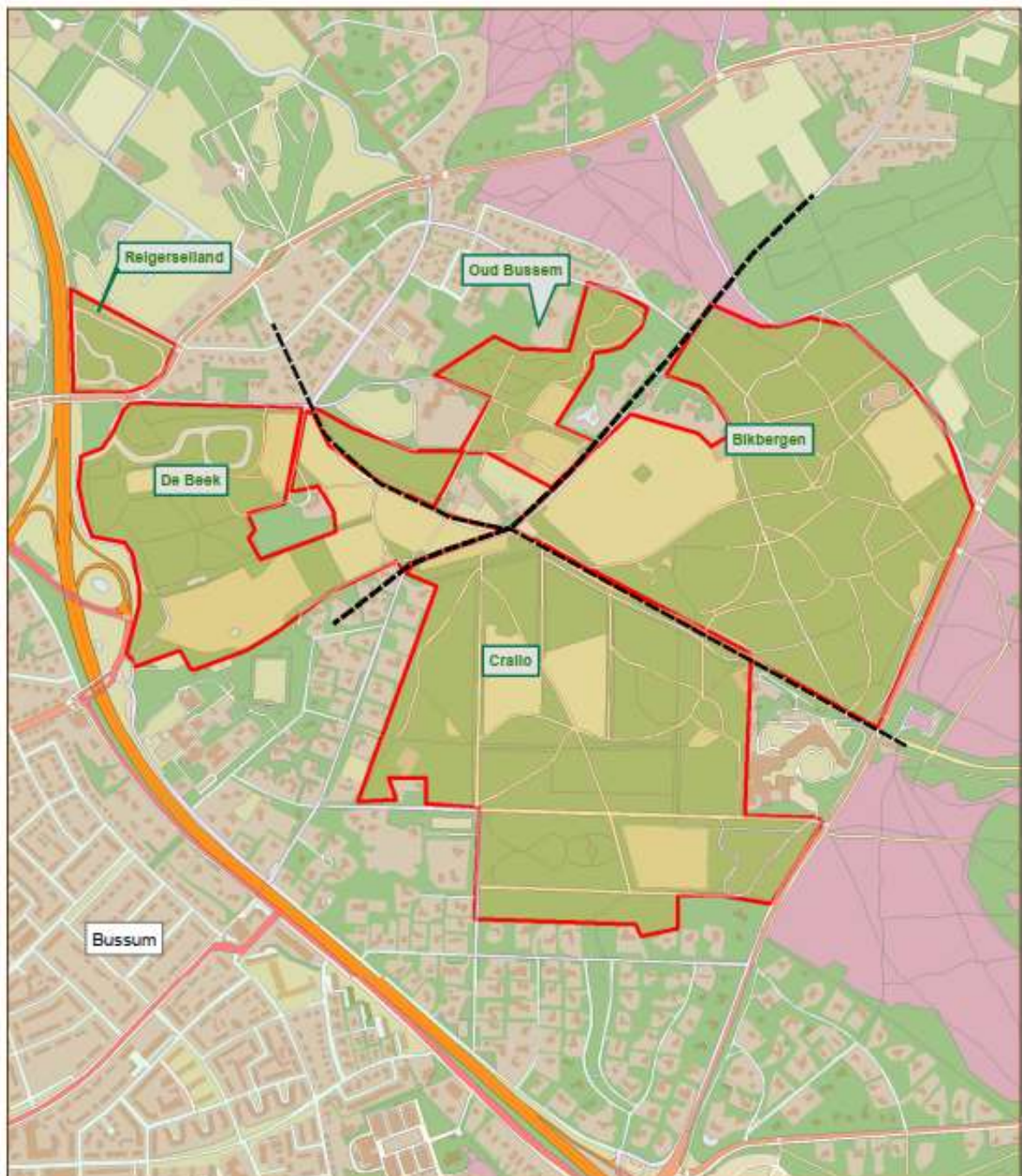
Bikbergen (foto Paul van der Poel)

3. Het gebied

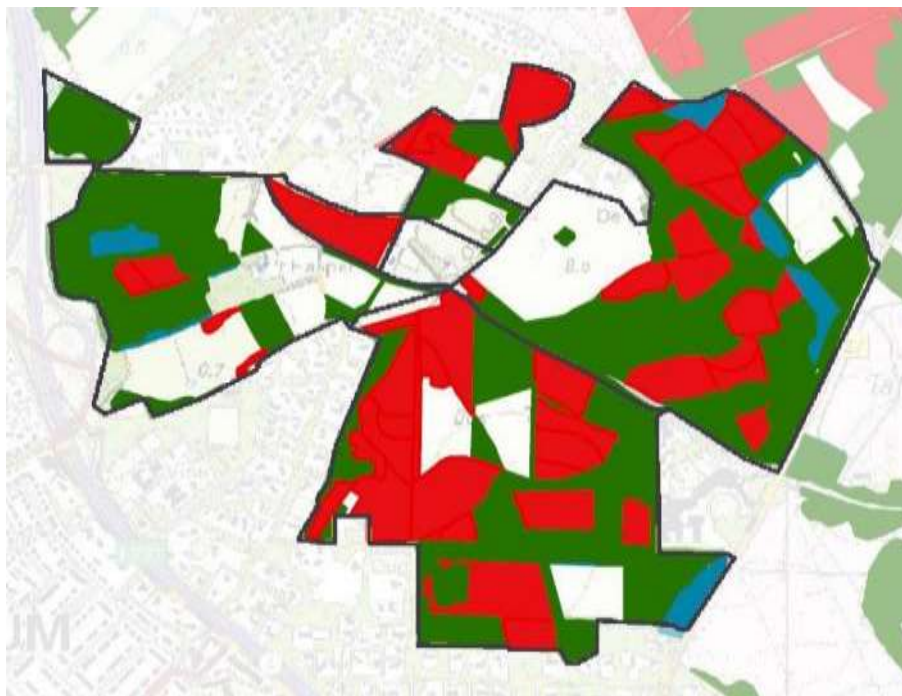
Het telgebied bestaat uit vijf deelgebieden: Bikbergen (56 ha, waarvan 12 ha bouwland), Crailo (59 ha, waarvan 8 ha bouwland), De Beek (31 ha, waarvan 6 ha bouwland en 5 ha grasland), Reigerseiland (4 ha) en Oud Bussem (12 ha, waarvan 1.5 ha bouw-/grasland).

Het totale geïnventariseerde gebied bedraagt ca 162 ha.

Het gebied ligt globaal tussen de A1 aan de westkant en de Langerhuizenweg aan de noordoostzijde. Zie onderstaande kaart.

Uiteraard is het voorkomen van vogelsoorten afhankelijk van het type bos. Hieronder is een indeling in de diverse bostypen te zien.

Legenda

- Europees bos
- Niet Europees bos
- Overig ((deels) geen bos of niet beoordeeld)

Kaart met indeling in wel of geen europees bostype

Legenda

Boomssoort

- Am. Krenteb
- Am. eik
- Am. vogelkers
- douglas
- esdoorn (Noorse)
- lariks (Jap)
- Overig uitheems naaldhout

Nader gespecificeerde niet inheemse bostypen

3.1 Bikbergen, Crailo

Karakteristieken

De bossen in dit gebied bestaan overwegend uit naaldbomen. Er zijn indrukwekkende beukenlanen aanwezig die onderdeel uitmaken van een landgoedstructuur. Ook zijn er enkele delen voormalig eikenhakhoutbos dat 'doorgeschoten' is. In het bos liggen enkele akkers.

In Bikbergen en Crailo is een rijke schakering aan verschillende kleine bosopstanden aanwezig.

De bodem bestaat uit grof zand met een podzolprofiel ¹. Op het bouwland heeft de bodem een humusrijke bovenlaag (enkeerdgrond) ⁴. Het grondwater ligt buiten bereik van de plantenwortels.

In Crailo is het uitzichtpunt Trapjesberg aanwezig dat nog dateert uit de periode van aanleg van het landgoed Crailo, toen het landschap nog open was. Er zijn enkele grafheuvels aanwezig. Plaatselijk is er een rijk ontwikkelde struiklaag met lijsterbes en vuilboom. Op veel plaatsen is Amerikaanse vogelkers aanwezig in de struiklaag.

Hier en daar domineert de braam. Ook zijn er bosdelen met veel kamperfoelie die het bos een natuurlijk aanzien geven.

Waarden

In Bikbergen zijn enkele plekken met eikvaren bekend.

De oude beukenlanen herbergen een rijke paddenstoelenflora en bieden nestgelegenheid aan Bosuil, Spechten, Holenduif, Spreeuwen en vleermuizen, waaronder de rosse vleermuis.

Een fijnsparbos in Crailo werd gekapt, waarna de takken op rillen (langwerpige hopen) werden gelegd om broed- en schuilgelegenheid te bieden aan kleine dieren als muizen, egels en winterkoninkjes. Op de plek van het fijnsparbos ontstond spontaan een berkenbos.

Er werd gewerkt aan een verbindingszone voor kleine warmte-minnende dieren (hagedissen, sprinkhanen en vlinders) tussen de Vliegheide en de Tafelbergheide.

Hiervoor zijn bomen verwijderd. Zo wordt er geleidelijk meer licht in het bos van Bikbergen gebracht.

Landschappelijke elementen als oude beukenlanen en oude bomen worden daarbij ontzien.

Amerikaanse vogelkers wordt verwijderd.

Het gebied is van belang vanwege het landgoedkarakter, onder andere gekenmerkt door de oude beukenlanen en de bosaanleg met uitheemse naaldboomsoorten. In Crailo zijn enkele gedeelten aanwezig met oud bos van grove den van meer dan 100 jaar oud.

Op dagrecreatieterrein De Steen in Bikbergen ligt een blootgelegd stuk kalkzandsteen. De 'steen' is duizenden jaren geleden ontstaan door verkitting van zand met kalk, en ligt sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw half uitgegraven.

Zijn geschiedenis, in combinatie met zijn uitzonderlijke grootte, maakt de zandklomp tot een aardkundig belangwekkend element.

De grafheuvels zijn van archeologische betekenis.

De Steen in Bikbergen (foto Huub Casander)

3.2 De Beek, Reigerseiland, Oud Bussem

Karakteristieken

Het landgoed De Beek/Reigerseiland heeft in de vorige eeuw zijn huidige parkstructuur met onder andere beukenlanen en vijverpartijen gekregen op basis van een ontwerp van landschapsarchitect Zocher.

Het centraal gelegen huis met tuin is geen eigendom van het GNR. Ook van het landgoed Oud Bussem beheert het GNR slechts gedeelten. Beide landgoederen bestaan uit lanen en bossen met een diversiteit aan boomsoorten.

De bodem van het landgoed De Beek/Reigerseiland bestaat uit een structuurarme, fijn-zandige bodem (duinvaaggrond)¹, naar het zuiden en oosten overgaand in grofzandige podzolbodem². In de voormalige zanderij aan de zuidzijde bevindt zich een grofzandige gooreerdgrond³. Het grondwater zit meestal diep, in de zanderij iets meer dan een halve meter onder het maaiveld.

In het landgoed Oud Bussem ligt een grofzandige gooreerdgrond en hoge, zwarte enkeerdgrond⁴.

Ook hier zit het grondwater diep. Er zijn enkele akkers en graslandpercelen.

Op de landgoederen liggen holle paden, die ooit zijn aangelegd door verwijdering van de bovengrond. In het gebied worden diverse vleermuissoorten waargenomen: de rosse vleermuis, de watervleermuis, de ruige dwergvleermuis, de laatvlieger en de gewone grootoorvleermuis.

Het grasland aan de Oud Bussummerweg wordt door GNR zelf gebruikt; periodiek grazen er schapen.

Oud Bussem (foto Huub Casander)

Waarden

De waarde van de landgoederen ligt in het geheel van lanen, bossen, akkers, bebouwing, zanderijvaarten en andere waterpartijen, en de samenhang daartussen. Een belangrijke landschappelijke en tevens ecologische waarde betreft de vele oude bomen, veelal in de vorm van lanen, die onderdak bieden aan de kwetsbare fauna, zoals holenbroedende vogels en vleermuizen,

¹ Duinvaaggrond: structuurarme, fijn-zandige bodem. Nauwelijks een spoor van bodemvorming.

² Podzolbodem: bestaat uit dekzand waarop bodemprocessen gedurende lange tijd een sterke invloed hebben uitgeoefend. Regenwater heeft de bovenste bodemlaag schoongewassen. Bestanddelen die in deze laag zaten zijn door het water opgelost en meegevoerd, dieper de bodem in. Niet erg vruchtbare bodems die vooral in het zandlandschap te vinden zijn.

³ Gooreerdgrond: heeft een donkere bovengrond dunner dan 50 cm, waaronder soms een zeer zwakke, diep doorgaande humuspodzol-B ligt en soms een sterk gebleekte, vrijwel ijzer-loze ondergrond.

⁴ Enkeerdgrond: voedselrijke humuslaag van meer dan vijftig centimeter dik. Oude bouwlandgronden op zand.

4. Werkwijze

4.1 Methode

De inventarisatie is uitgevoerd volgens de broedvogel monitoring methode (BMP) van SOVON (Vergeer et al, 2016).

Deze werkt als volgt. In de loop van het broedseizoen worden verschillende bezoeken aan het telgebied gebracht, waarbij alle waarnemingen van mogelijke broedvogels worden ingevoerd via een kaart op een tablet met het programma Avimap van SOVON. Deze waarnemingen worden na het veldbezoek geüpload naar de SOVON-site. Aan het eind van het seizoen wordt het aantal territoria bepaald middels automatische clustering van de waarnemingen per soort. Het resultaat van de berekening is te zien op een stippenkaart, waarbij een stip is gepositioneerd op de vroegste waarneming van de cluster binnen de SOVON-datumgrenzen.

Sinds dit jaar is het mogelijk binnen Avimap meerdere gebieden in één rapportage onder te brengen.

Ter voorkoming van dubbeltellingen, op met name de grenzen tussen de gebieden, zijn de waarnemingen nauwkeurig vergeleken en waar nodig aangepast.

4.2 Route

De gebieden werden volgens een vaste route op een dekkende manier doorkruist. Het traject werd wisselend 'met de klok mee' of 'tegen de klok in' gelopen.

Looproute Bikbergen

Looproute Crailo

Looproute De Beek en Reigerseiland

Looproute Oud Bussem

4.3 Tellingen

Na een verkenning op 15 maart werd het gebied elke twee weken van 22 maart t/m 1 juli geïventariseerd. Op 7 april en 27 mei werden avondbezoeken gebracht.

Een telteam bestond normaal uit twee personen waarvan minimaal één ervaren teller.

Op 8 juni was het slecht/moeilijk tellen door veel harde wind.

Weekend	Bikbergen		Crailo		De Beek, Reigerseiland		Oud Bussem	
	Datum	Tijd	Datum	Tijd	Datum	Tijd	Datum	Tijd
1	20-mrt	06:09-08:59	19-mrt	06:17-09:29	20-mrt	06:15-08:42	18-mrt	06:16-08:00
2	30-mrt	05:51-09:41	30-mrt	05:43-08:58	30-mrt	05:32-08:11	30-mrt	05:43-07:11
3	13-apr	06:15-08:49	13-apr	06:12-08:52	12-apr	06:18-10:07	13-apr	06:12-08:04
4	27-apr	05:45-08:27	27-apr	05:41-08:17	27-apr	05:55-08:50	27-apr	05:50-07:05
5	11-mei	05:20-07:54	9-mei	05:15-08:18	11-mei	05:16-08:37	10-mei	05:38-07:14
6	25-mei	05:02-07:36	25-mei	04:53-08:16	25-mei	04:59-08:28	25-mei	05:03-06:12
7	8-jun	06:31-08:51	8-jun	04:49-06:35	8-jun	04:48-08:05	7-jun	06:27-07:21
8	23-jun	04:57-07:32	22-jun	04:47-08:02	22-jun	04:46-07:07	22-jun	04:50-06:18
9	6-jul	04:48-06:41	5-jul	04:39-07:36	5-jul	04:41-06:34	6-jul	04:34-06:30

Op 5 maart is 's avonds het gebied doorkruist op zoek naar uilen. Ook op 7 april is een avondronde gelopen, speciaal voor de uilen. In beide gevallen niets gehoord. In januari en februari zijn diverse waarnemingen van de Bosuil genoteerd.

Bovendien zijn enkele waarnemingsmomenten gehouden voor met name uilensoorten.

	Bikbergen		Crailo		De Beek, Reigerseiland		Oud Bussem	
	Datum	Tijd	Datum	Tijd	Datum	Tijd	Datum	Tijd
	1-feb	18:00-21:00	19-jan	19:00-20:30				
	10-feb	19:30-20:00	16-feb	20:00-20:15			16-feb	19:30-20:00
	19-mrt	19:30-20:30			29-apr	20:25-21:15		
	23-mei	21:27-22:18					23-mei	22:15-22:30
	30-mei	21:35-21:55	30-mei	22:05-23:55			30-mei	22:25-22:50

Bikbergen (foto Huub Casander)

4.4 Weer

Het weer in de eerste helft van 2019, volgens Weeronline.

Eerste helft 2019 uitzonderlijk zonnig en warm

Met gemiddeld over het land 1056 uur zon is het tot nu toe het op twee na zonnigste jaar sinds 1901. Daarbij was het ook opvallend warm. Met een gemiddelde temperatuur van 9,7 graden staat 2019 voorlopig op een zesde plek. De maanden februari, maart, april en juni verliepen allemaal flink warmer dan normaal.

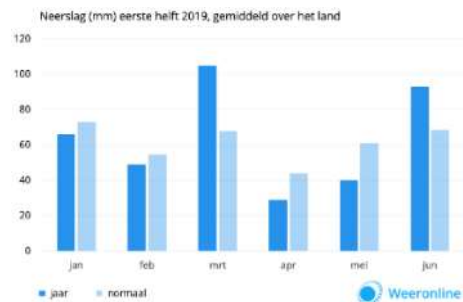
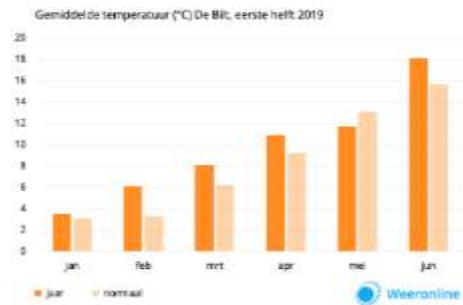
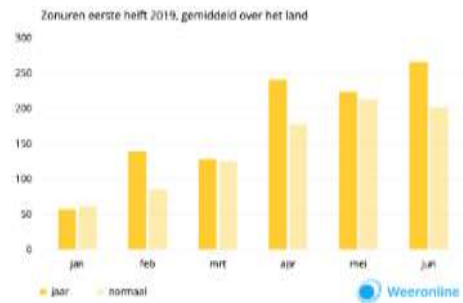
Vooraf februari, april en juni zeer zonnig

Wat betreft zonuren vallen de maanden februari, april en juni op. In deze maanden scheen de zon 50-70 uur meer dan normaal. Mei en maart waren iets zonniger dan normaal en januari had een paar uur minder zon dan gemiddeld. Tezamen is de eerste helft van dit jaar hiermee bijzonder zonnig.

De neerslagsom tot nu toe dit jaar is met gemiddeld over het land 368 mm vrij normaal. April en mei waren aan de droge kant, maart en juni waren nat.

Meest opvallende weer van 2019 tot juli:

- 22 januari: in het hele land viel sneeuw, lokaal ontstond een sneeuwdek van 7 cm.
- 22 april: het was de warmste Tweede Paasdag ooit.
- 4, 6 en 7 juni: drie keer in vier dagen tijd kwam het tot code oranje vanwege zware onweersbuien.
- 25 juni: een snikhete dag. De Bilt had met 33,2 graden een datumrecord.
- 29 juni: met 31,1 graden een warmterecord.

Reigerseiland (foto Huub Casander)

5. Resultaten

5.1 Vastgestelde soorten broedvogels en aantal territoria per gebied

Soort	territoria					Totaal aantal waarnemingen
	Bikbergen	Crailo	De Beek	Oud Bussem	Totaal	
Wilde eend			10		10	45
Nijlgans			1	1	2	8
Grauwe gans			1		1	3
Knobbelzwaan			1		1	5
Buizerd	2	2	1	1	6	34
Havik		1			1	10
Waterhoen			1		1	3
Meerkoet			2		2	10
Holenduif	4	8	2	5	19	53
Houtduif	7	17	6	4	34	108
Bosuil	3	2	1	1	7	32
Groene specht	1	1	1	1	4	11
Grote bonte specht	15	27	13	8	63	327
Zwarte specht	1	1			2	6
Witte kwikstaart			2		2	5
Zwarte kraai	1	6	2	1	10	40
Gaai	2	4	2	1	9	67
Koolmees	24	25	25	13	87	404
Pimpelmees	11	21	19	12	63	195
Zwarte mees	2	2	2	2	8	13
Kuifmees		4	2	1	7	10
Glanskop	1	3			4	10
Staartmees	1				1	1
Boomklever	10	13	19	7	49	209
Boomkruiper	11	17	18	5	51	197
Winterkoning	21	31	24	11	87	437
Grote lijster	1	1			2	8
Zanglijster	4	11	2	3	20	75
Merel	20	34	12	12	78	337
Roodborst	28	51	12	11	102	597
Zwartkop	14	23	11	11	59	188
Tuinfluit			3		3	4
Tjiftjaf	5	6	5	4	20	81
Goudhaan	9	11	4	4	28	52
Vuurgoudhaan			1		1	2
Bonte vliegenvanger	2	2	1	1	6	9
Heggenmus	1		2	1	4	9
Spreeuw				2	2	7
Appelvink	1	4	4	1	10	22
Putter		1	1		2	3
Goudvink	2	4	1		7	16
Vink	19	31	15	12	77	354
totaal soorten:	29	30	36	27	42	50
totaal aantal wnm:	223	364	229	136	952	4021

Het aantal soorten broedvogels is per gebied:

	Aantal soorten broedvogels
Bikbergen	29
Crailo	30
De Beek en Reigerseiland	36
Oud Bussem	27
Alle gebieden samen	42

Het in vergelijking met de andere gebieden hoge aantal soorten in De Beek en Reigerseiland is vooral te danken aan de waterpartijen in deze terreinen.

24 soorten broeden in alle gebieden, waaronder minder algemene soorten: buizerd, bosuil, holenduif, groene specht, zwarte mees, goudhaantje, bonte vliegenvanger en appelvink.

3 soorten broeden in 3 gebieden: kuifmees, heggenmus en goudvink

5 soorten broeden in 2 gebieden: nijlgans, zwarte specht, glanskop, grote lijster en putter

11 soorten broeden slechts in 1 gebied: naast de watervogels onder andere: havik en vuurgoudhaan.

Crailo (foto's Sandra Nikkessen)

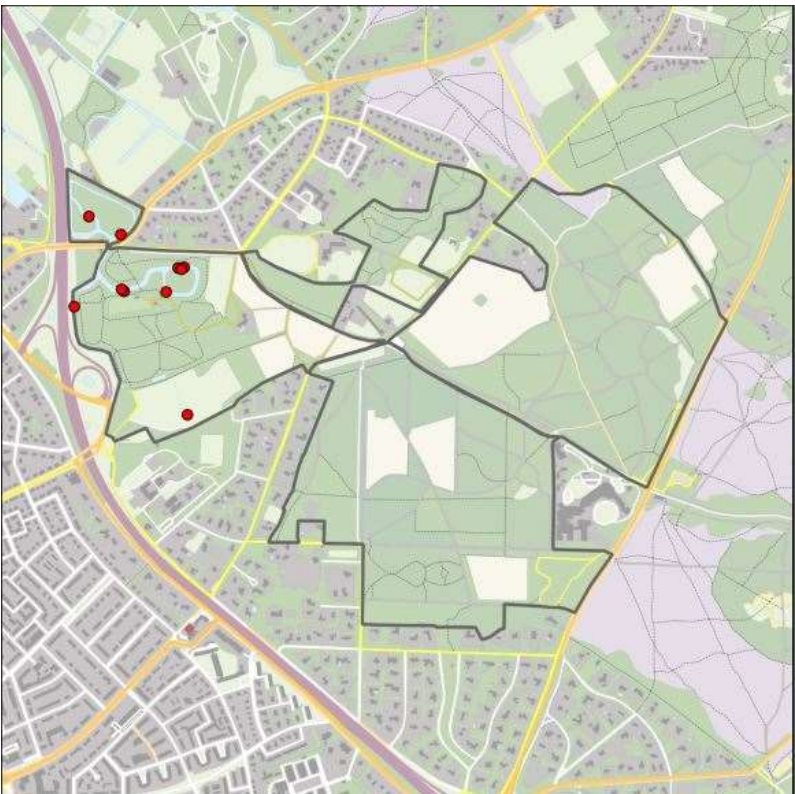
5.2 Territoria gesorteerd op totaal aantal territoria

Soort	territoria					Totaal aantal waarnemingen
	Bikbergen	Crailo	De Beek	Oud Bussem	Totaal	
Roodborst	28	51	12	11	102	597
Winterkoning	21	31	24	11	87	437
Koolmees	24	25	25	13	87	404
Merel	20	34	12	12	78	337
Vink	19	31	15	12	77	354
Grote bonte specht	15	27	13	8	63	327
Pimpelmees	11	21	19	12	63	195
Zwartkop	14	23	11	11	59	188
Boomkruiper	11	17	18	5	51	197
Boomklever	10	13	19	7	49	209
Houtduif	7	17	6	4	34	108
Goudhaan	9	11	4	4	28	52
Tjiftjaf	5	6	5	4	20	81
Zanglijster	4	11	2	3	20	75
Holenduif	4	8	2	5	19	53
Wilde eend			10		10	45
Zwarte kraai	1	6	2	1	10	40
Appelvink	1	4	4	1	10	22
Gaai	2	4	2	1	9	67
Bosuil	3	2	1	1	7	32
Zwarte mees	2	2	2	2	8	13
Goudvink	2	4	1		7	16
Kuifmees		4	2	1	7	10
Buizerd	2	2	1	1	6	34
Bonte viegenvanger	2	2	1	1	6	9
Groene specht	1	1	1	1	4	11
Glanskop	1	3			4	10
Heggenmus	1		2	1	4	9
Tuinfluit			3		3	4
Meerkoet			2		2	10
Nijlgans			1	1	2	8
Grote lijster	1	1			2	8
Spreeuw				2	2	7
Zwarte specht	1	1			2	6
Witte kwikstaart			2		2	5
Putter		1	1		2	3
Havik		1			1	10
Knobbelzwaan			1		1	5
Grauwe gans			1		1	3
Waterhoen			1		1	3
Vuurgoudhaan			1		1	2
Staartmees	1				1	1

5.3 Soortbespreking broedvogels

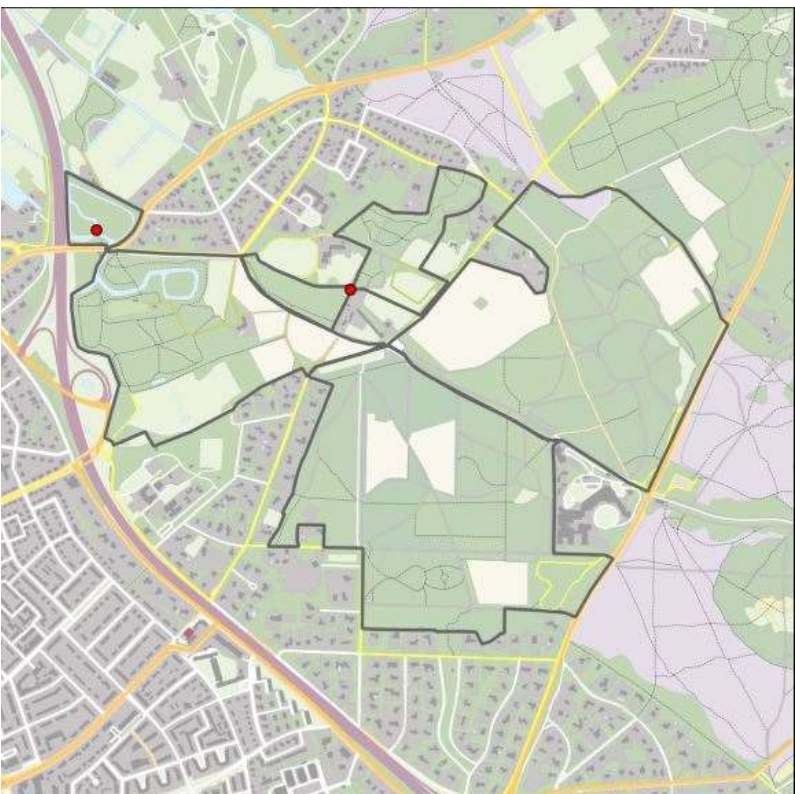
In deze paragraaf zijn de broedvogels per soort, in taxonomische volgorde, beschreven.

Wilde Eend	territoria:	Totaal: 10
		Bikbergen: 0
		Crailo: 0
		De Beek, Reigerseiland: 10
		Oud Bussem: 0

De Wilde Eend is een moeilijk te inventariseren soort. De nesten zijn goed verstopt en kunnen op zeer onverwachte plekken liggen. De "territoria" zijn vooral gebaseerd op waargenomen paren en mannetjes. Op de hoge gronden, zoals hier is deze eend minder talrijk maar ontbreekt hij zelden; soms broedt hij op grote afstand van water. Hier houden de eenden zich op in alle waterpartijen in het gebied, d.w.z. in de Beek en Reigerseiland

Nijlgans	territoria:	Totaal: 2
		Bikbergen: 0
		Crailo: 0
		De Beek, Reigerseiland: 1
		Oud Bussem: 1

Nijlganzen, afstammelingen van losgelaten of ontsnapte siervogels, zijn een bekende verschijning in het landschap. We komen ze voornamelijk tegen in graslandgebieden. Ze broeden in bomen. Hier zijn ze regelmatig in bomen gespot. Het succes van deze soort is deels een gevolg van het lange broedseizoen en meerdere broedsels per jaar, tot midden in de winter.

Grauwe Gans

territoria:

Totaal: 1

Bikbergen:	0
Crailo:	0
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	0

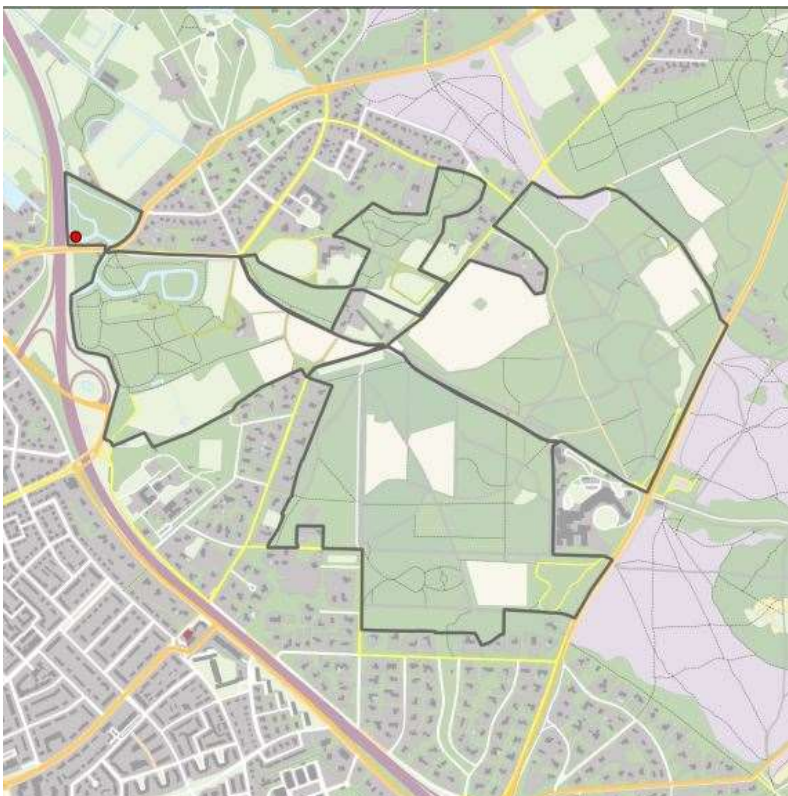
In de eerste helft van de twintigste eeuw verdween de Grauwe Gans nagenoeg als broedvogel door ontginning van moerassen en bejaging. In de loop van de jaren is het aantal explosief toegenomen en komen we ze overal tegen.

Hier is hij een paar keer bij de watergangen van De Beek en Reigerseiland waargenomen. Ook werd nog een nest gevonden dat succesvol uitgekomen leek.

Knobbelzwaan

territoria:

Totaal: 1

Bikbergen:	0
Crailo:	0
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	0

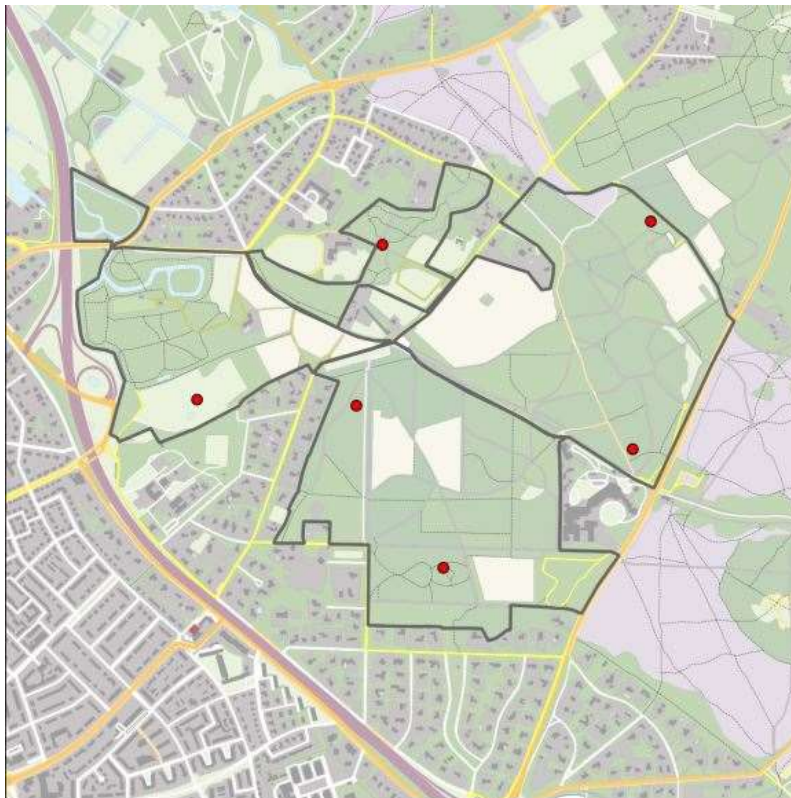
Knobbelzwanen komen overal voor waar zoet water is.

In het water rond het Reigerseiland is in april één paar ontdekt hetgeen tot dit territorium heeft geresulteerd.

Buizerd

territoria:

Totaal: 6

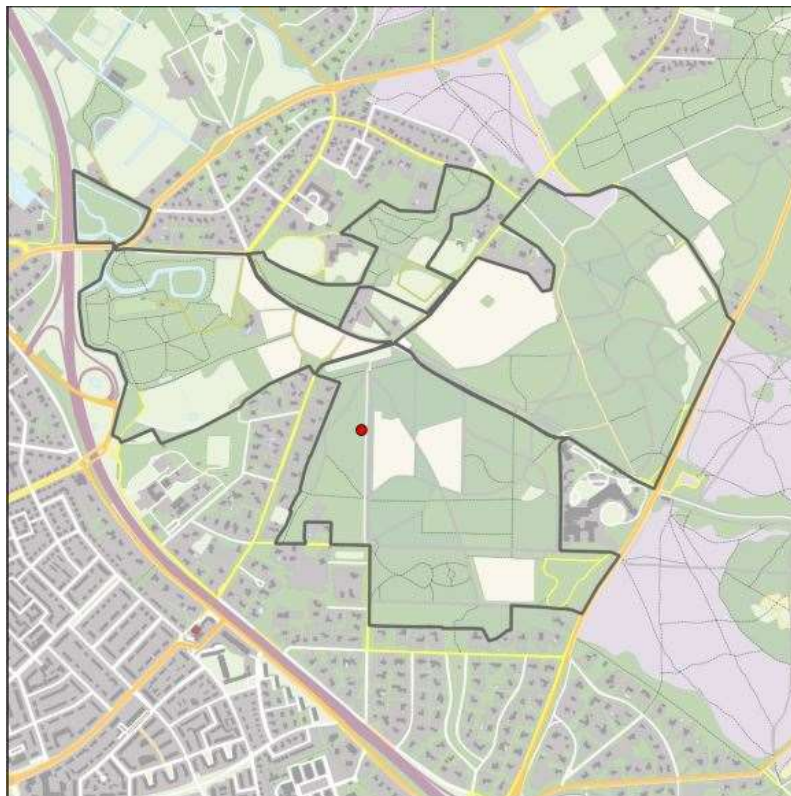
Bikbergen:	2
Crailo:	2
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	1

De Buizerd is momenteel de talrijkste broedende roofvogel in ons land. Oorspronkelijk gebonden aan grote bossen op de zandgronden, broedt hij tegenwoordig door het hele land, ook in kleine bosjes, soms zelfs in solitaire bomen in open land. In alle vier geïnteriseerde gebieden is de Buizerd geregeld waargenomen.

Havik

territoria:

Totaal: 1

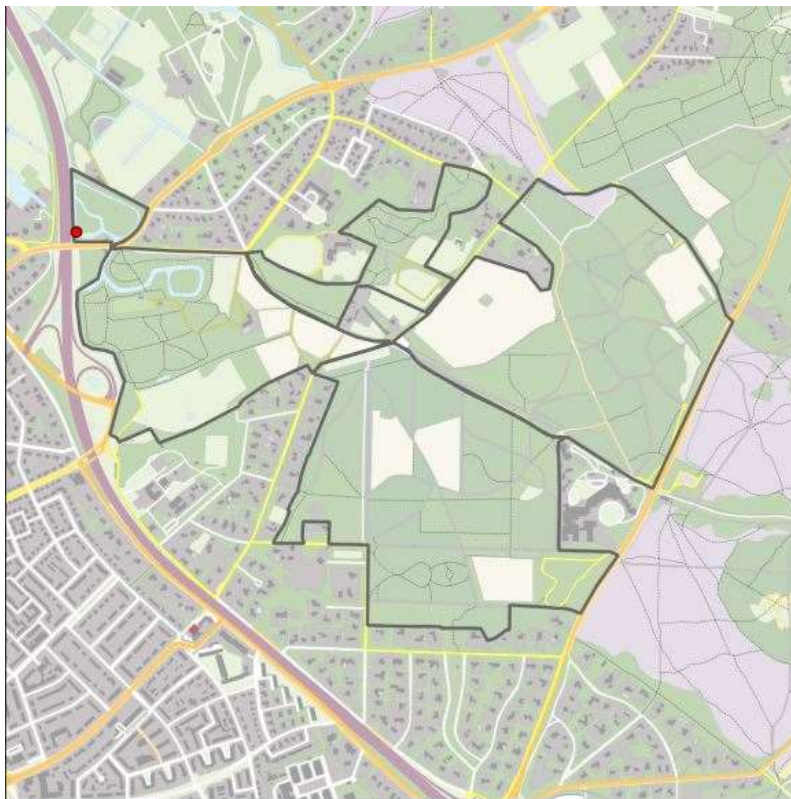
Bikbergen:	0
Crailo:	1
De Beek, Reigerseiland:	0
Oud Bussem:	0

Haviken broeden in alle bosrijke streken en niet zelden ook in kleinere, geïsoleerde bosjes in boerenland, soms zelfs in grote stadsparken. Sinds ca 1995 nemen aantallen op de hoge zandgronden af. Haviken kampen daar al jarenlang met slechte broedresultaten, mogelijk als gevolg van voedselproblemen. In Crailo hebben zes waarnemingen geleid tot dit territorium. Er heeft ook werkelijk een paar gebroed, echter is het nest mislukt.

Waterhoen

territoria:

Totaal: 1

Bikbergen:	0
Crailo:	0
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	0

Het waterhoen is een algemene broedvogel van meren, plassen, rivieren, vijvers en sloten met een dichte oevervegetatie, hierbij hebben ze een lichte voorkeur voor voedselrijke wateren. Het waterhoen is een vaak verborgen levende vogel die zich vooral ophoudt in dichte oevervegetaties. Hierin maken ze ook hun komvormig nest van waterplanten.

Alleen in het water van Reigerseiland werden op 30 maart twee exemplaren en op 11 mei een exemplaar geturfd.

Meerkoet

territoria:

Totaal: 2

Bikbergen:	0
Crailo:	0
De Beek, Reigerseiland:	2
Oud Bussem:	0

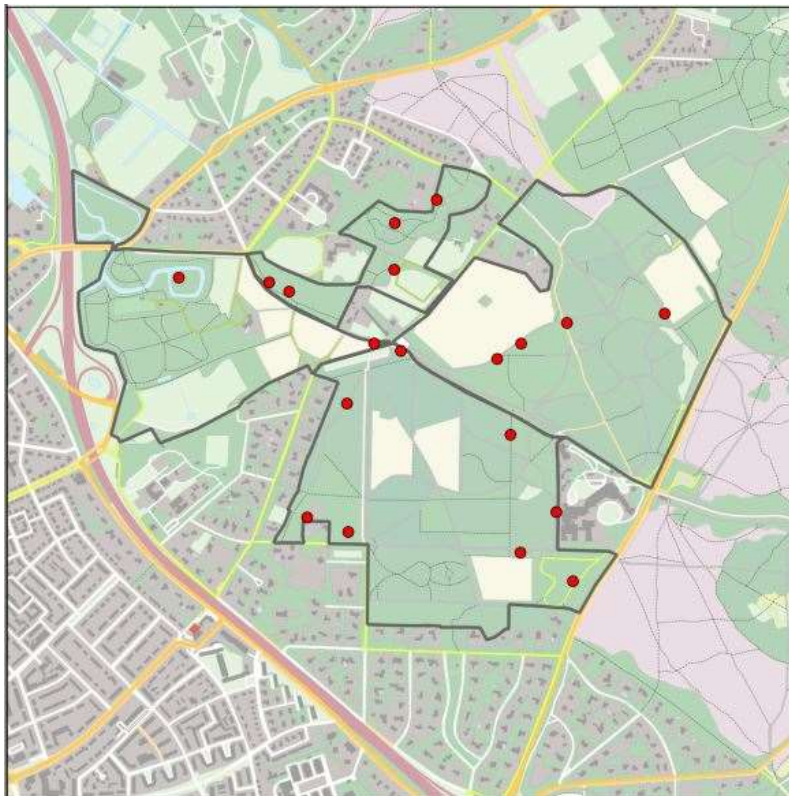
Meerkoeten broeden bijna overal waar zoet water met enige oevervegetatie aanwezig is. Ze ontbreken dan ook alleen in de droogste delen van de hogere gronden. De dichtheden zijn het hoogst in moerassen en open boerenland met veel sloten in de lage delen van het land.

Ook hier bij de waterpartijen van De Beek en Reigerseiland kwam de soort tot territoria.

Holenduif

territoria:

Totaal: 19

Bikbergen:	4
Crailo:	8
De Beek, Reigerseiland:	2
Oud Bussem:	5

De Holenduif is wijdverspreid maar bereikt de hoogste dichtheid op de zandgronden, met name in kleinschalige landschappen met veel akkerbouw.

Grote bosgebieden en bebouwde omgeving zijn dunner bevolkt.

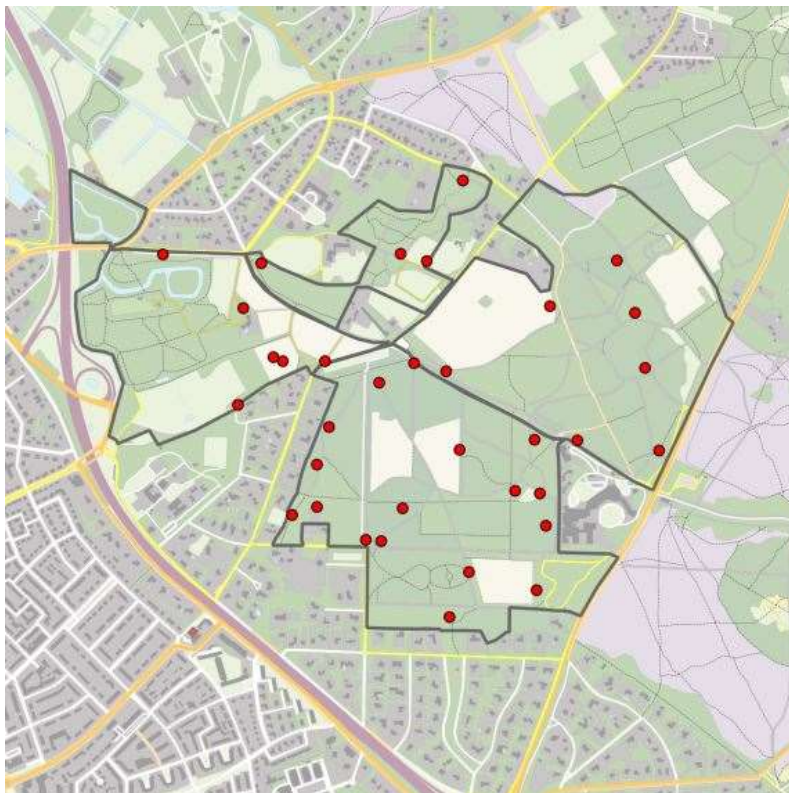
De oude bomen van de bossen zijn heel geschikt voor Holenduiven. Het is dus niet vreemd dat er territoria gevonden zijn.

Het zijn er verhoudingsgewijs zelfs veel ten opzichte van vergelijkbare gebieden in het Gooi.

Houtduif

territoria:

Totaal: 34

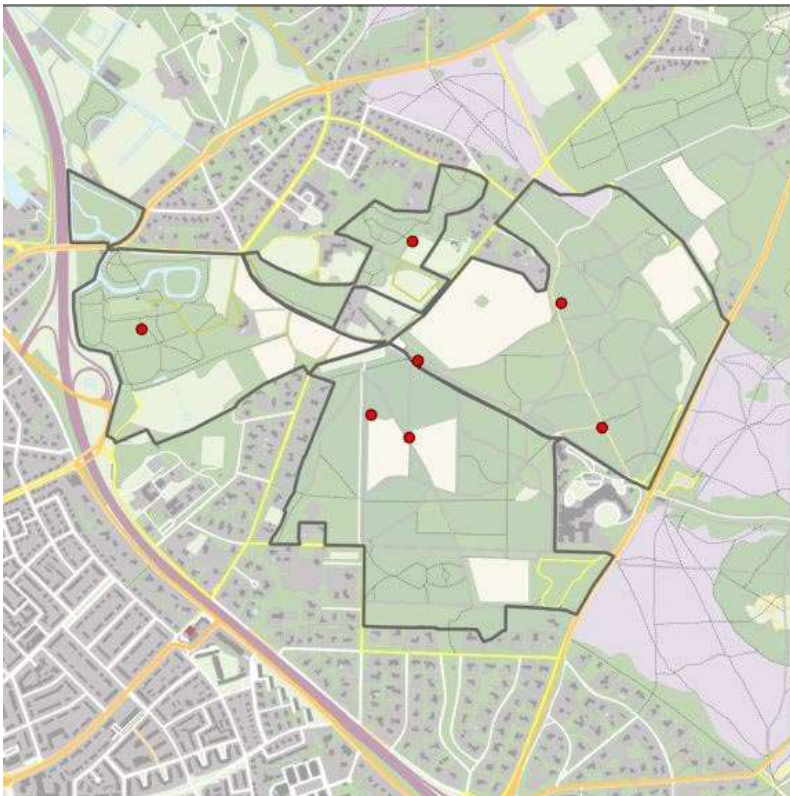

Bikbergen:	7
Crailo:	17
De Beek, Reigerseiland:	6
Oud Bussem:	4

Houtduiven ontbreken alleen in de meest boomloze landschappen. De dichtheden zijn het hoogst in kleinschalig agrarisch cultuurland en stedelijk gebied.

Ook hier vinden we net als de Holenduif verhoudingsgewijs veel Houtduiven.

Bosuil	territoria:	Totaal:
		7
	Bikbergen:	3
	Crailo:	2
	De Beek, Reigerseiland:	1
	Oud Bussem:	1

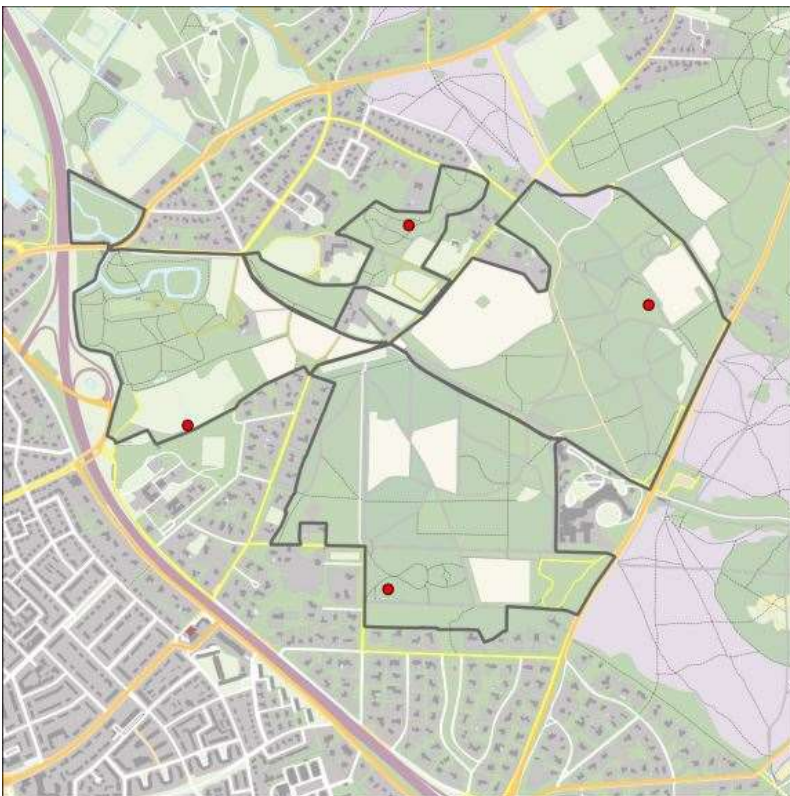
De bosuil is de meest voorkomende uilensoort in Nederland en in Europa. Hij bewoont allerlei landschappen, variërend van loof- en naaldbos tot stadsparken en groene woonwijken, waar hij door zijn nachtelijke leefwijze niet altijd opgemerkt wordt.

De bosuil broedt overwegend in boomholtes en begint al vroeg in het jaar (februari of maart) met nestelen. Het bekendst is de bosuil misschien nog wel van de spookachtige roep van de mannetjes.

Dit jaar lijkt een goed uilenjaar te zijn met een overvloed aan muizen. De soort is 32 keer waargenomen. Zeven territoria voor dit gebied is niet gering.

In het nabijgelegen Blaricum is in juni zelfs een tweede broedsel waargenomen. Uniek voor Nederland!

Groene Specht	territoria:	Totaal:
		4
	Bikbergen:	1
	Crailo:	1
	De Beek, Reigerseiland:	1
	Oud Bussem:	1

Groene spechten zijn standvogels van open loofbossen, hoogstamboomgaarden, parken en oude houtsingels. Hij broedt meestal in een zelfgehakt hol in een oude loofboom. Zijn voedsel bestaat vooral uit grote mieren (vooral rode bosmieren) en wordt meestal op de grond verzameld. De lachende roep van de groene specht is een opvallend kenmerk. Roffelt niet vaak en zwak.

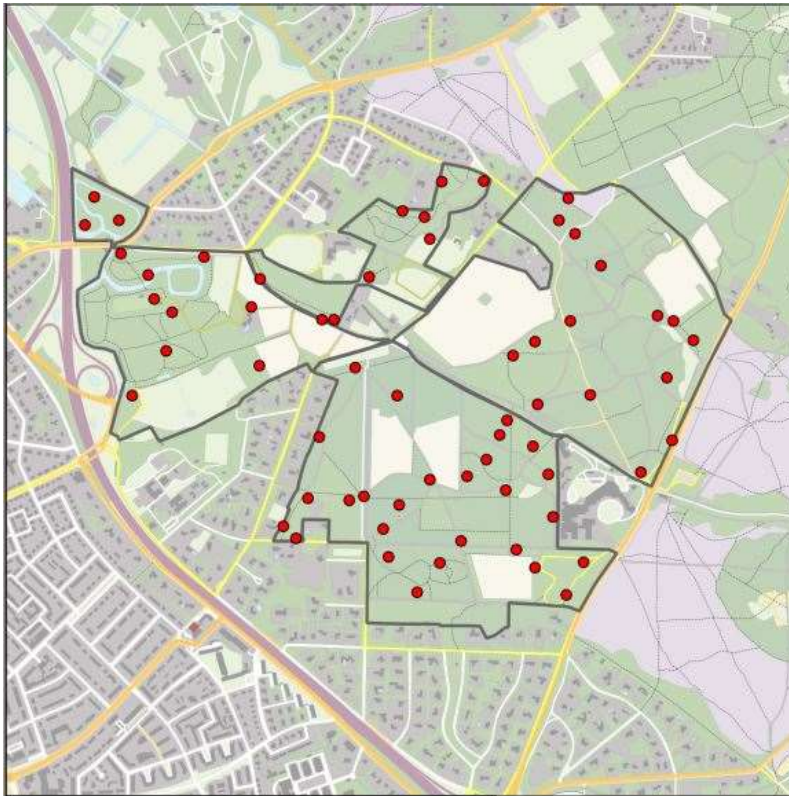
In elk deelgebied is de groene specht vertegenwoordigd.

Op diverse momenten zijn ook minstens twee uitsluitende waarnemingen geweest.

Grote Bonte Specht

territoria:

Totaal: 63

Bikbergen:	15
Crailo:	27
De Beek, Reigerseiland:	13
Oud Bussem:	8

Hoe meer bos, hoe meer Grote Bonte Spechten. De dichtheid van deze soort is dan ook het hoogst in de zwaar beboste delen van de zandgronden.

Er zijn in het gebied voldoende dode bomen waarin de specht zijn nestholte uit kan hakken.

In alle vier gebieden werd de soort veel gehoord. Hij staat hier op de zesde plaats wat betreft het aantal waarnemingen.

Zwarte Specht

territoria:

Totaal: 2

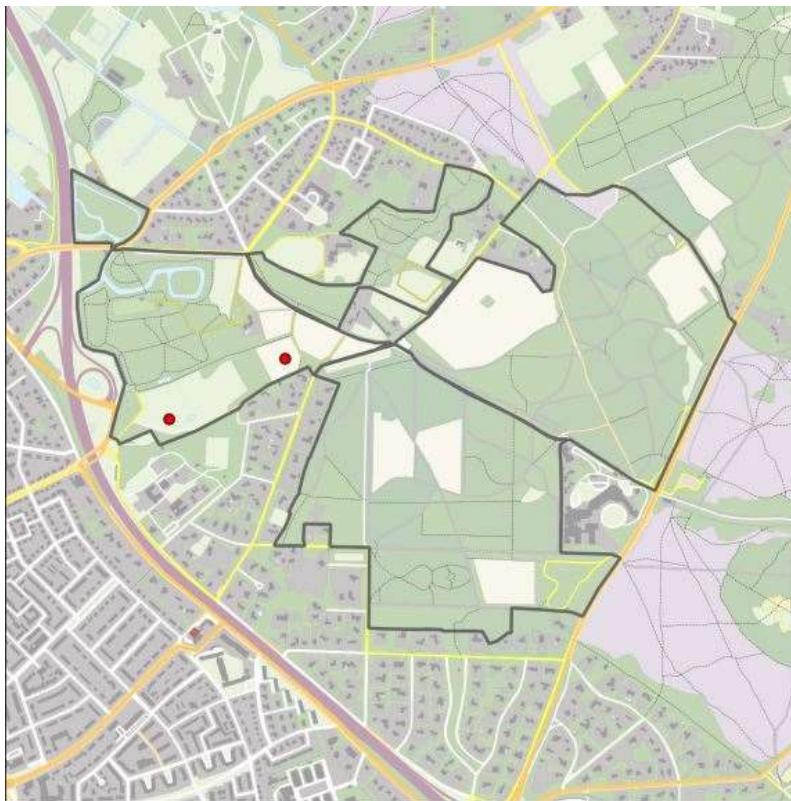
Bikbergen:	1
Crailo:	1
De Beek, Reigerseiland:	0
Oud Bussem:	0

Zwarte spechten komen in Nederland het meest voor in uitgestrekte naaldbossen, afgewisseld door beukenlanen en -percelen. Hier voldoende aanwezig. Ze hakken hun nestholte vooral uit in dikke beuken. Zwarte spechten foerageren graag in jong naaldhout op mieren (vooral houtmieren) en eten ook larven van in dood hout levende kevers. Het gebied is groot genoeg voor twee territoria. Echter, er is geen moment sprake geweest van twee uitsluitende waarnemingen.

Witte Kwikstaart

territoria:

Totaal: 2

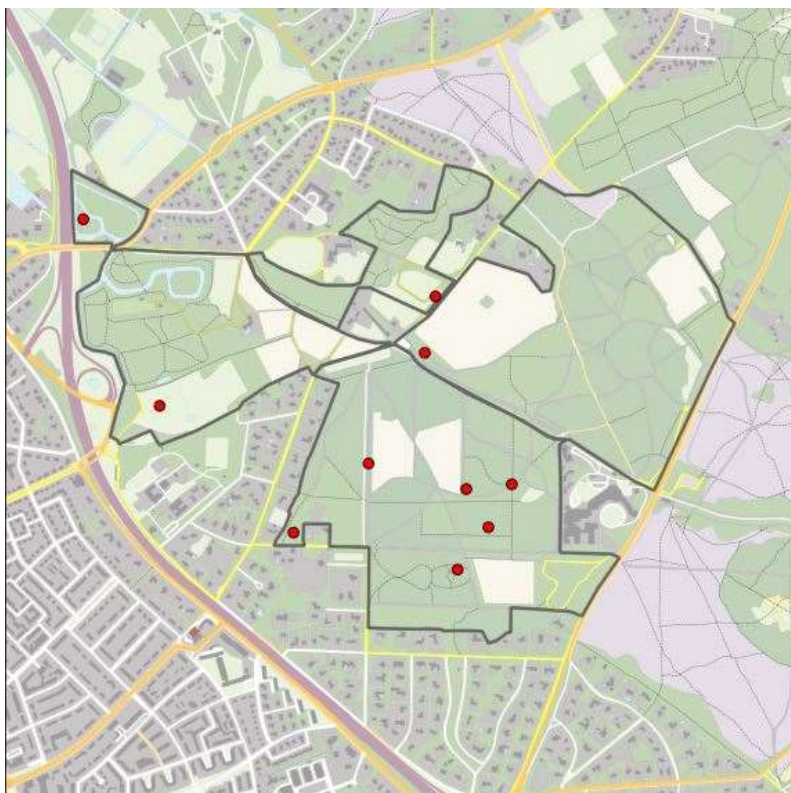
Bikbergen:	0
Crailo:	0
De Beek, Reigerseiland:	2
Oud Bussem:	0

De Witte Kwikstaart broedt in allerlei natuurlijke of kunstmatige holtes. Dat is de reden dat hij vaak bij bebouwing wordt gevonden. We zien de enige territoria tegen de rand van de bebouwing.

Zwarte Kraai

territoria:

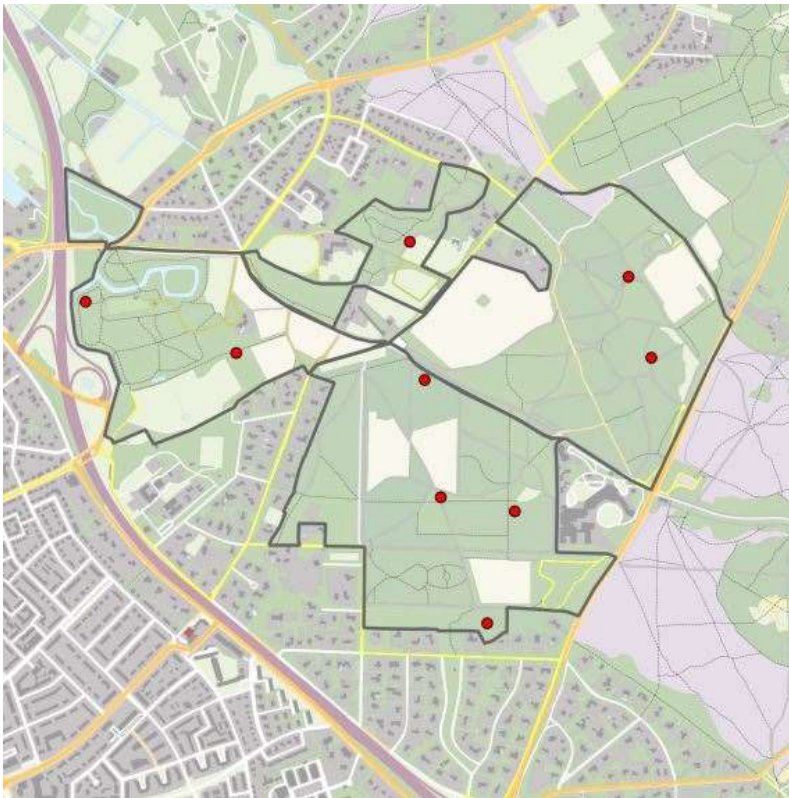
Totaal: 10

Bikbergen:	1
Crailo:	6
De Beek, Reigerseiland:	2
Oud Bussem:	1

Zwarte Kraaien behoren tot de meest verspreide broedvogels en bewonen zowel open landbouw- of natuurgebieden als bossen en steden.

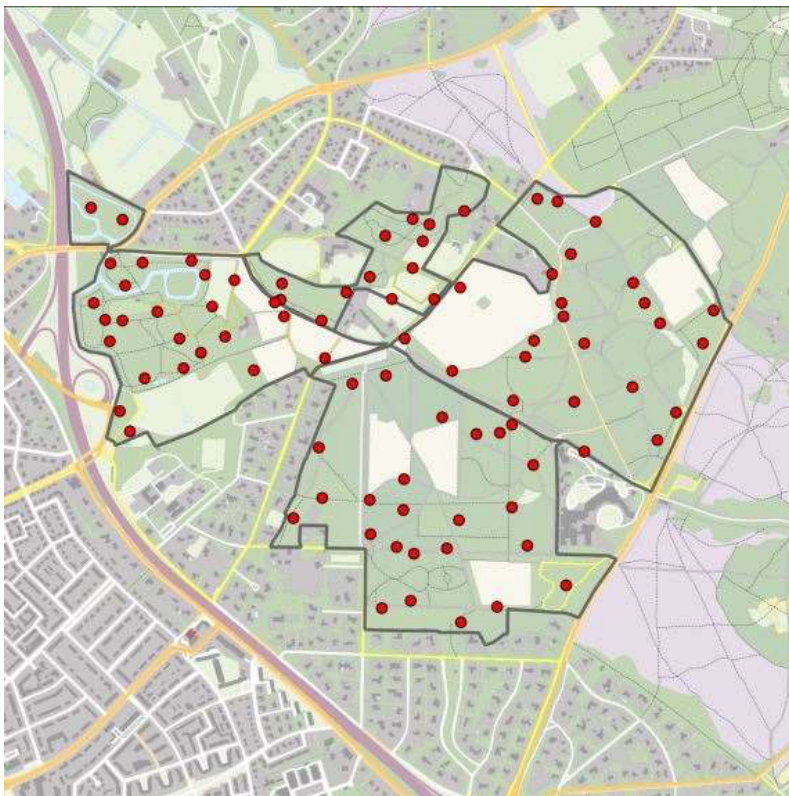
Gaai	territoria:	Totaal: 9
		Bikbergen: 2
		Crailo: 4
		De Beek, Reigerseiland: 2
		Oud Bussem: 1

Gaaien zijn het talrijkst in bosrijke gebieden en nestelen graag in dichte opstanden.

Ze zijn in de broedtijd niet luidruchtig aanwezig. Daardoor moeilijk te tellen en misschien al gauw te laag ingeschat.

Koolmees	territoria:	Totaal: 87
		Bikbergen: 24
		Crailo: 25
		De Beek, Reigerseiland: 25
		Oud Bussem: 13

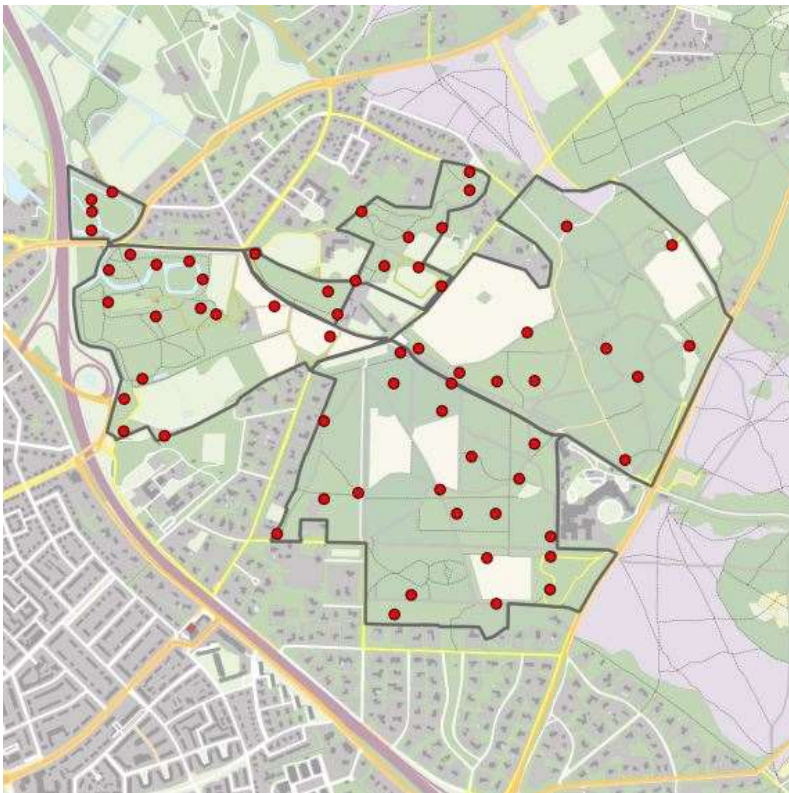
Koolmezen broeden in bosrijke gebieden in de hoogste dichtheden, maar is ook aanwezig in kleine bosjes, parken en tuinen zo lang er nestgelegenheid en voedsel voorhanden is. In het gebied hangen ca 225 nestkasten en we zien dat de koolmees elke nestkast probeert te bezetten die voorhanden is.

De Koolmees komt in dit gebied meer voor als nestkastbroeder dan de BMP-inventarisatie aangeeft. In hoofdstuk acht van dit rapport wordt hier verder op ingegaan.

Pimpelmees

territoria:

Totaal: 63

Bikbergen:	11
Crailo:	21
De Beek, Reigerseiland:	19
Oud Bussem:	12

Pimpelmezen ontbreken vrijwel nergens in Nederland waar bomen staan.

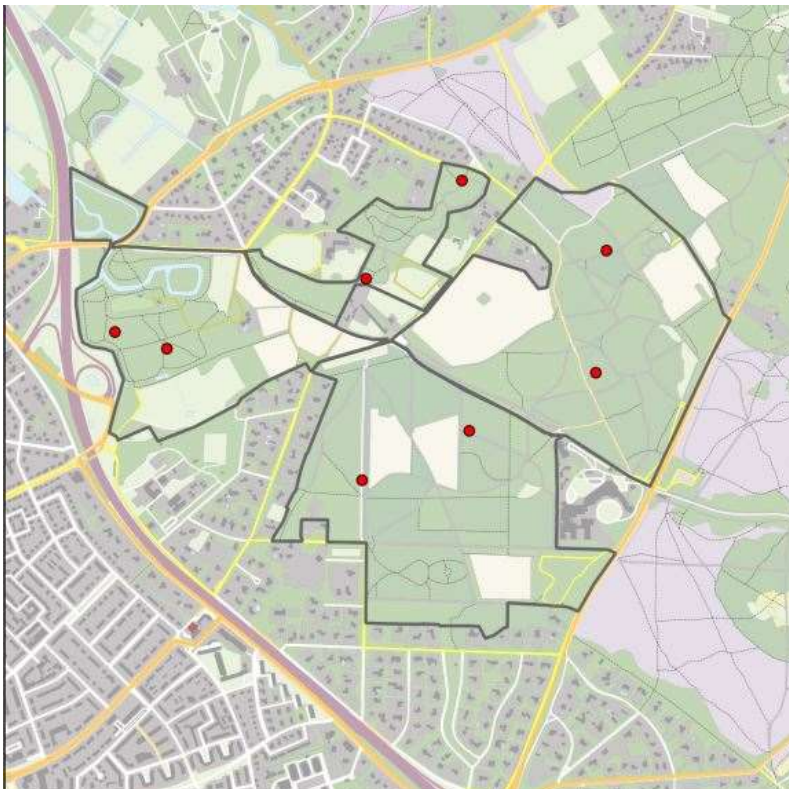
Ze zijn het talrijkst in oud loofbos op de hoge gronden, inclusief stedelijke omgeving; zeer veel in nestkasten. In dit gebied hangen nestkasten, dus behalve van natuurlijke bewoning maken ze daar graag gebruik van.

Ook bij de Pimpelmees wordt in hoofdstuk acht verder ingegaan op de verschillen in waarneming via BMP en nestkasttellingen.

Zwarte Mees

territoria:

Totaal: 8

Bikbergen:	2
Crailo:	2
De Beek, Reigerseiland:	2
Oud Bussem:	2

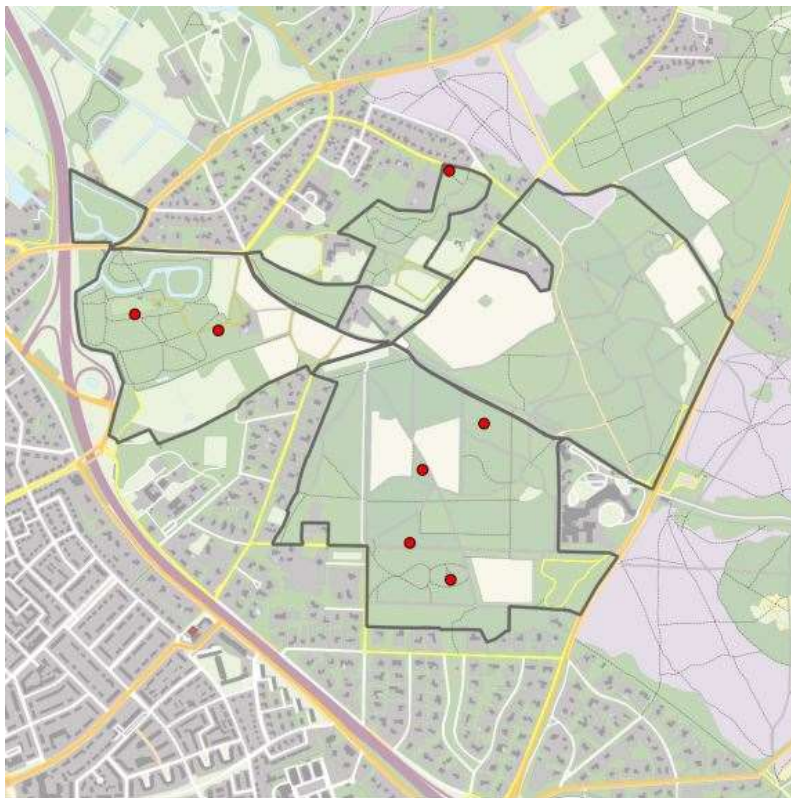
Gebonden aan naaldbos, met voorkeur voor sparren. Nestelt in allerlei hopen, van natuurlijke boomholtes tot nestkasten en soms zelfs muizengangen in de grond. Zwarte Mezen broeden in naaldbossen en zijn het talrijkst bij een hoog aandeel sparrenbos.

Het gaat niet zo goed met de Zwarte Mees. Daarom staat hij op de rode lijst als gevoelig. Toch vinden we hier in elke der vier gebieden twee territoria.

Kuifmees

territoria:

Totaal: 7

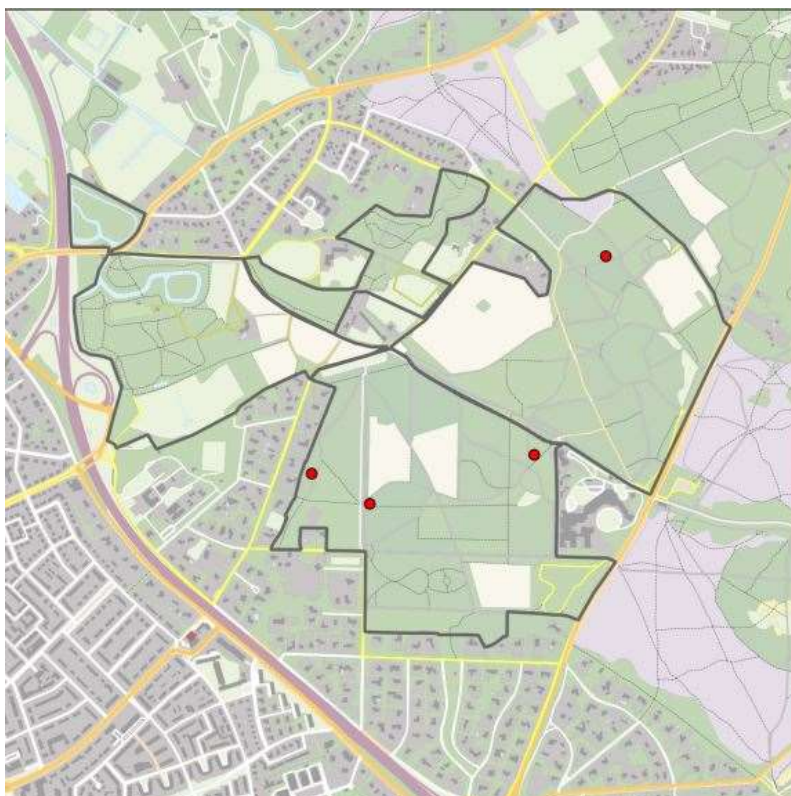
Bikbergen:	0
Crailo:	4
De Beek, Reigerseiland:	2
Oud Bussem:	1

Volledig gebonden aan naaldbos, in het bijzonder dennenbos. Als echte standvogel vertoont de Kuifmees zich zelden buiten zijn broedgebied. Leuk om deze soort hier ook aan te treffen. Het ontbreken in Bikbergen – met veel naaldhout – is echter opvallend.

Glanskop

territoria:

Totaal: 4

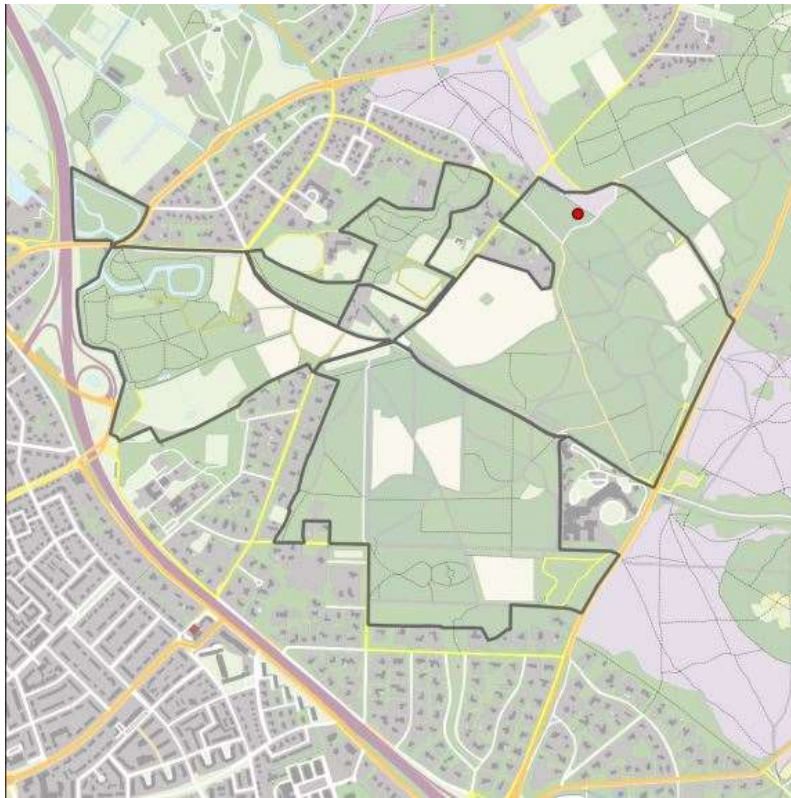
Bikbergen:	1
Crailo:	3
De Beek, Reigerseiland:	0
Oud Bussem:	0

Broedt in doorgaans wat grotere, gevarieerde oude loofbossen of gemengde bossen. Holenbroeder, verbreedt desgewenst het bestaande gat, ook wel in nestkasten. De Glanskop is een karakteristieke soort van opgaand loofbos. Hij kent een ruime verspreiding in de Hollandse duinen en in grote delen van de hoge gronden. We konden ze horen vanaf begin april tot half juni in de wat uitgestrektere gebieden Bikbergen en Crailo.

Staartmees

territoria:

Totaal: 1

Bikbergen:	1
Crailo:	0
De Beek, Reigerseiland:	0
Oud Bussem:	0

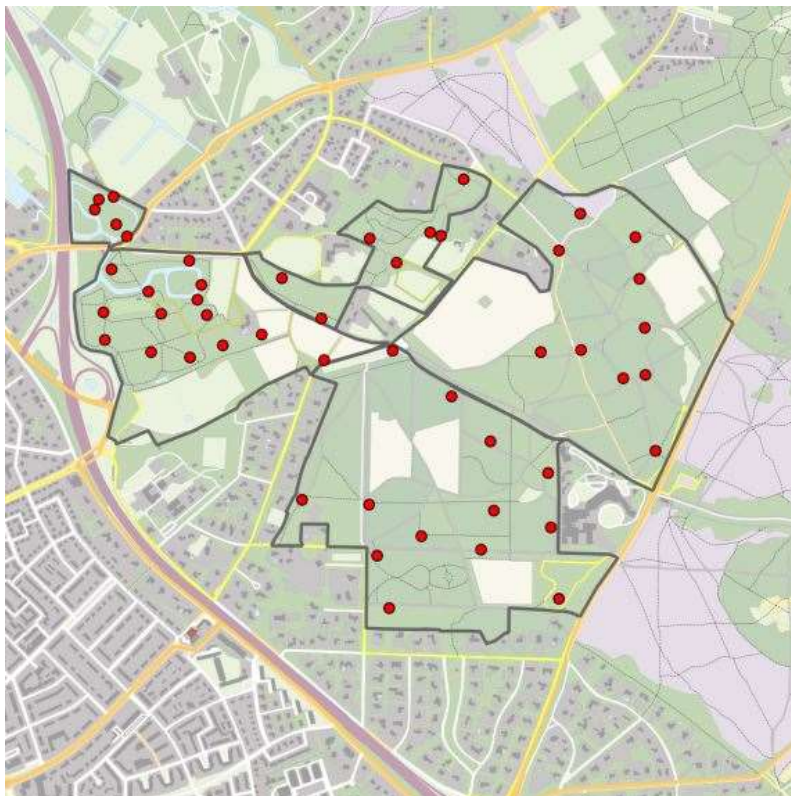
Staartmezen komen vrij algemeen tot broeden in bossen, parken, landgoederen en tuinen. Voorwaarde is de aanwezigheid van voldoende bomen en struiken, waar ze ook hun voedsel verzamelen. Dit doen zij tot op de aller dunste twijgen.

Een enkele waarneming op 20 maart resulteerde in dit territorium in Bikbergen.

Boomklever

territoria:

Totaal: 49

Bikbergen:	10
Crailo:	13
De Beek, Reigerseiland:	19
Oud Bussem:	7

Boomklevers zijn gebonden aan oud loofbos en gemengd bos met doorgaans hoog aandeel eiken of beuken.

We komen hem verspreid over het hele gebied tegen. Zoals te verwachten is de Boomklever talrijk in deze gebieden.

Boomkruiper

territoria:

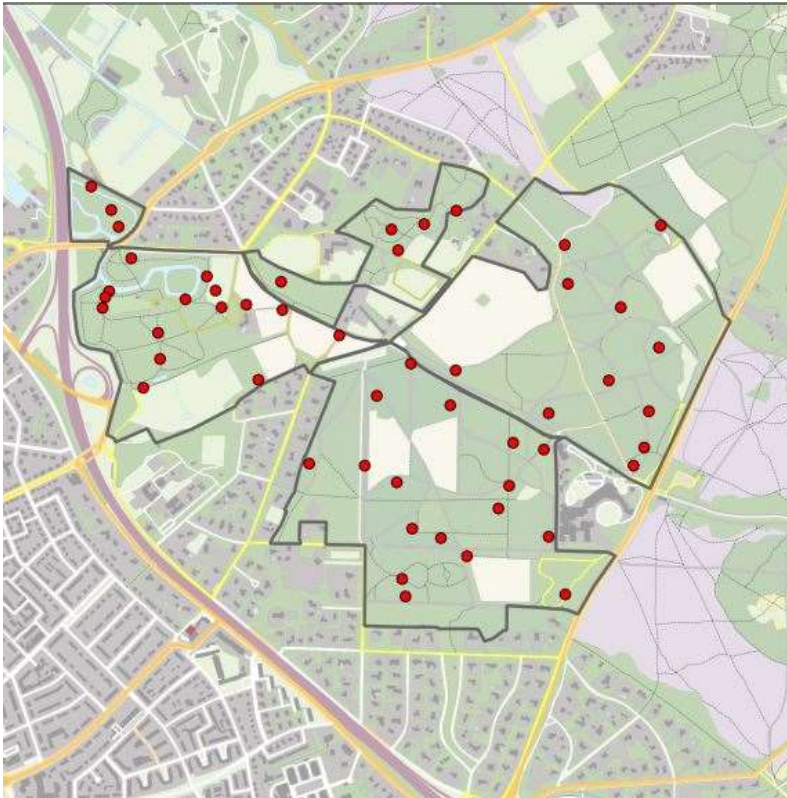
Totaal: 51

Bikbergen: 11

Crailo: 17

De Beek, Reigerseiland: 18

Oud Bussem: 5

Boomkruipers hebben forse bomen nodig met een ruwe stam, maar het hoeven er niet veel te zijn. De soort kan daarom nestelen in laan- of erfbeplanting in open landschap. De hoogste dichtheden komen echter voor in gevarieerd en niet al te intensief onderhouden bos met een groot aandeel loofhout. Ook maakt hij graag gebruik van de aanwezige klimop. Stammen met redelijke diameter en grove schorsstructuur zijn hier aanwezig zoals eik, wilg en den. Beukenboom met gladde bast is ongeschikt. Nestelt in holen (maar zelden in spechtengaten), spleten en achter loszittende schors.

We tellen hier 51 territoria. Zoals te verwachten, is de Boomkruiper talrijk in alle gebieden.

Winterkoning

territoria:

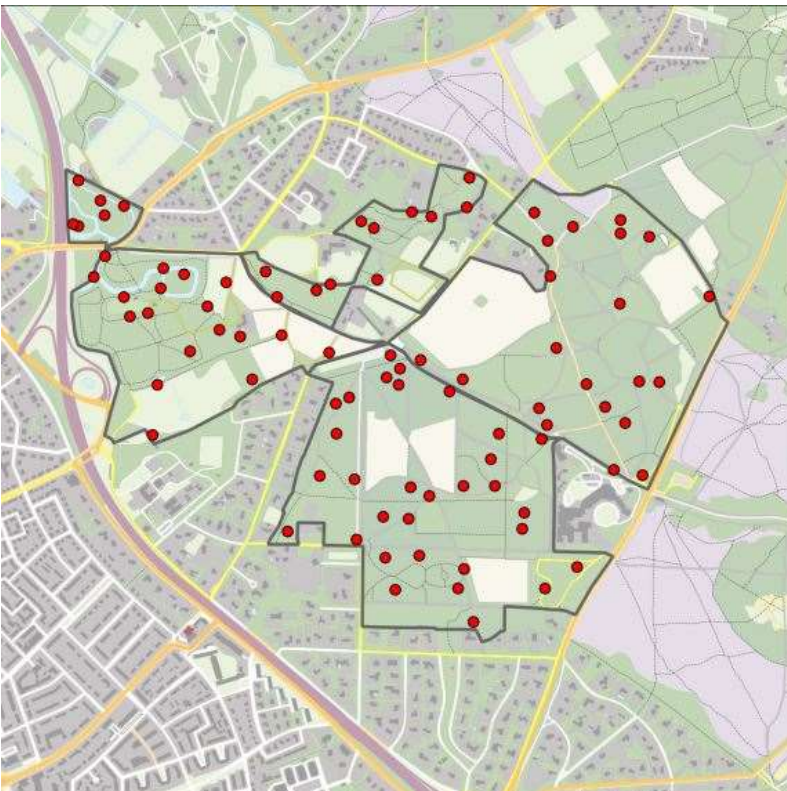
Totaal: 87

Bikbergen: 21

Crailo: 31

De Beek, Reigerseiland: 24

Oud Bussem: 11

De hoogste dichtheden komen voor in rijk gestructureerd loofbos. Broedt in boom- en struikrijke landschappen.

De Winterkoning is na de Koolmees en de Roodborst met 437 waarnemingen de meest waargenomen vogel in dit gebied.

Grote Lijster

territoria:

Totaal: 2

Bikbergen:	1
Crailo:	1
De Beek, Reigerseiland:	0
Oud Bussem:	0

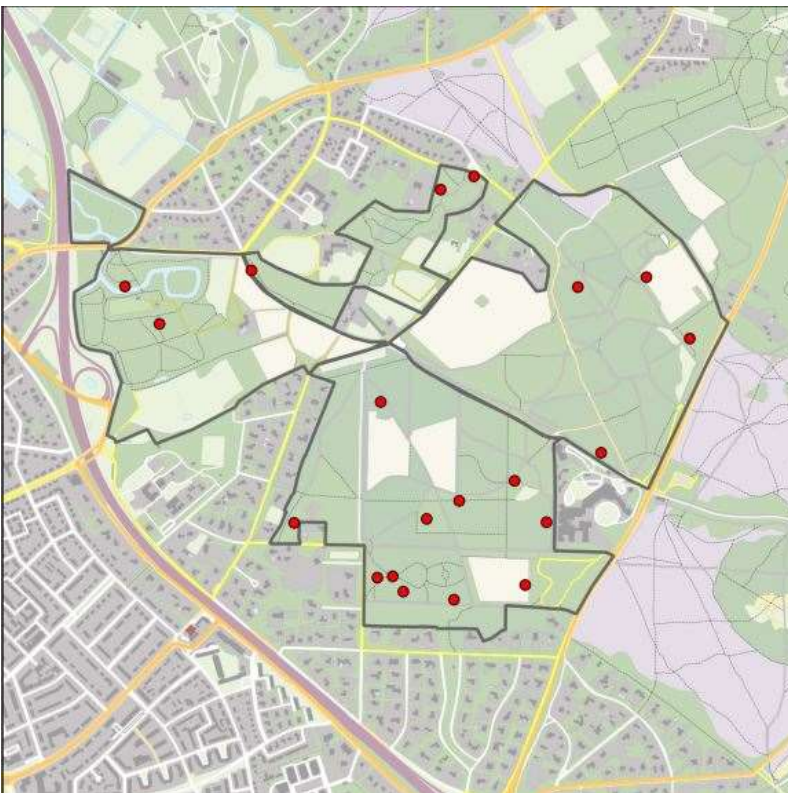
Broedt in bosgebieden (enige voorkeur voor naaldhout) en agrarisch cultuurland met bosjes of lanen. Kleinschalige landschappen en bosrijke delen van de hogere zandgronden zijn het dichtst bezet. Staat als kwetsbaar op de rode lijst.

Hier mogen we ons verblijden met de aanwezigheid van twee territoria. Eén in Bikbergen en één in Crailo.

Zanglijster

territoria:

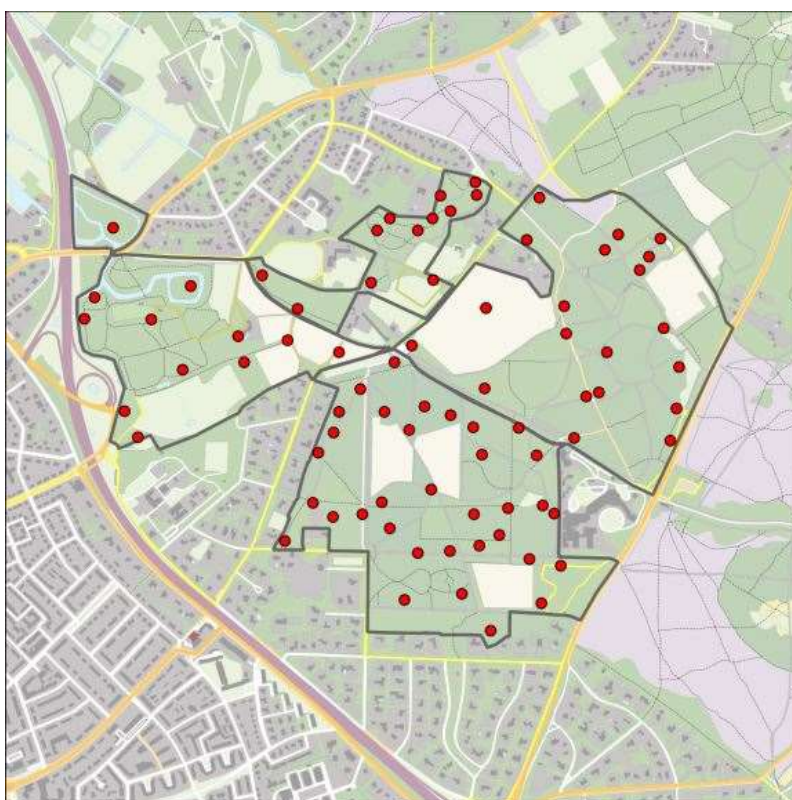
Totaal: 20

Bikbergen:	4
Crailo:	11
De Beek, Reigerseiland:	2
Oud Bussem:	3

Zanglijsters broeden bijna overal waar voldoende bomen en struiken aanwezig zijn. De dichtheden zijn nergens zo hoog als in gevarieerd loofbos, jonge aanplant en groene stadswijken. In vergelijking met andere gebieden in het Gooi is de Zanglijster hier met 20 territoria ruim aanwezig.

Merel territoria: Totaal: 78

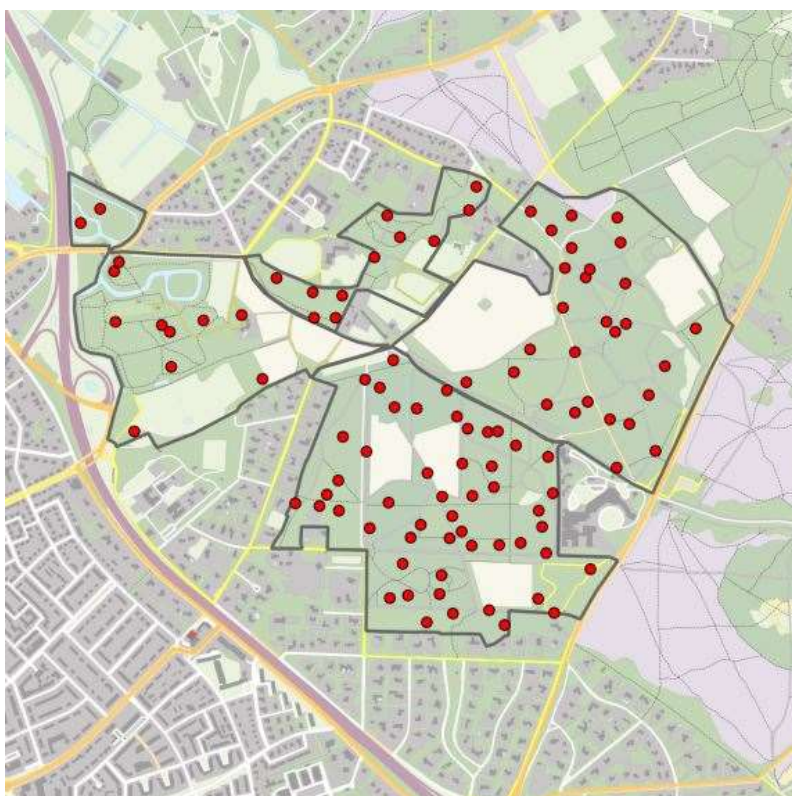

Bikbergen:	20
Crailo:	34
De Beek, Reigerseiland:	12
Oud Bussem:	12

Broedt in allerlei landschappen mits er bomen en/of struiken voorkomen, met hoogste dichtheden in rijk bos en stedelijk gebied.

De Merel is hier met zijn 78 broedparen vierde in rij. En in alle gebieden talrijk.

Roodborst territoria: Totaal: 102

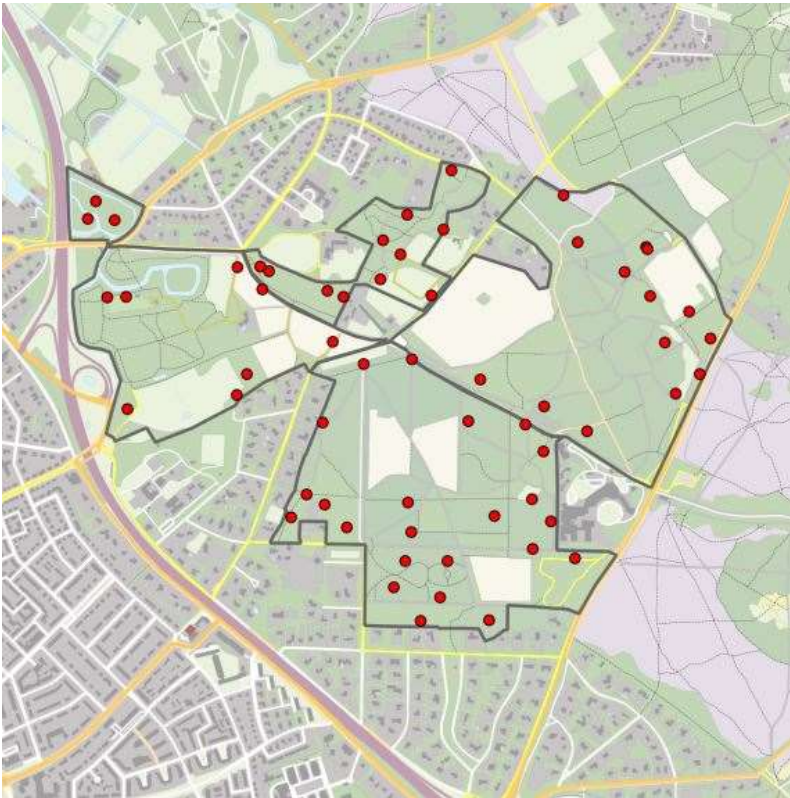
Bikbergen:	28
Crailo:	51
De Beek, Reigerseiland:	12
Oud Bussem:	11

Roodborsten ontbreken alleen in boom-arme landschappen. De dichtheden zijn het hoogst in bossen met een goed ontwikkelde struik- en kruidlaag.

In dennenbossen met weinig ondergroei zijn de dichtheden veel lager.

De Roodborst staat hier, met 597 waarnemingen, als eerste op de lijst en is in alle gebieden talrijk.

Zwartkop	territoria:	Totaal:	59
		Bikbergen:	14
		Crailo:	23
		De Beek, Reigerseiland:	11
		Oud Bussem:	11

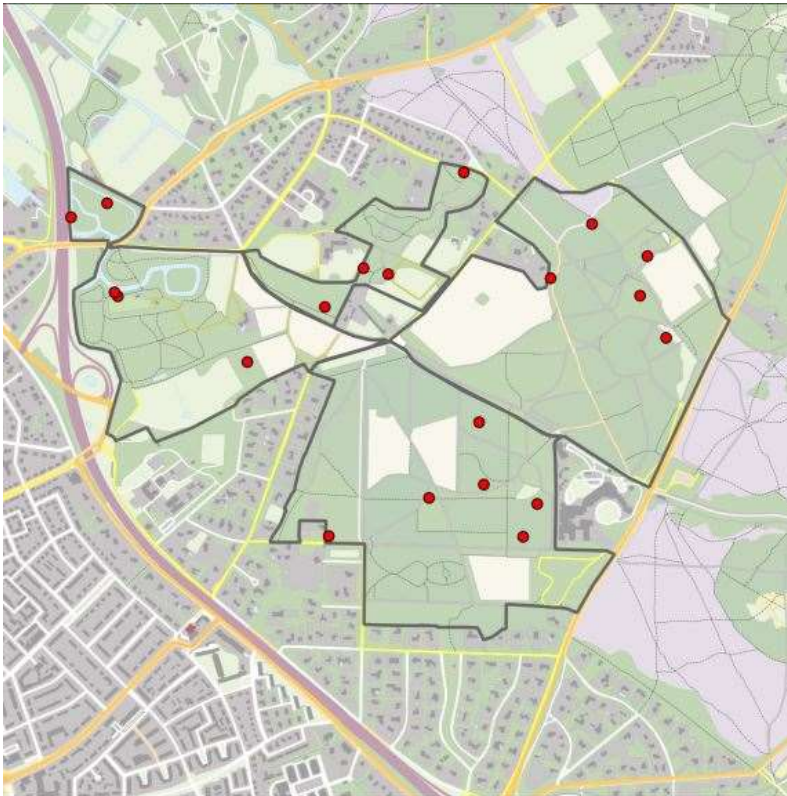
De meeste Zwartkoppen huizen op de hoge gronden, met name in gevarieerde bossen met een hoog aandeel loofhout, halfopen met bomen en struiken. Met 59 territoria is hij in ruime mate aanwezig en verspreid over alle gebieden..

Tuinfluitier	territoria:	Totaal:	3
		Bikbergen:	0
		Crailo:	0
		De Beek, Reigerseiland:	3
		Oud Bussem:	0

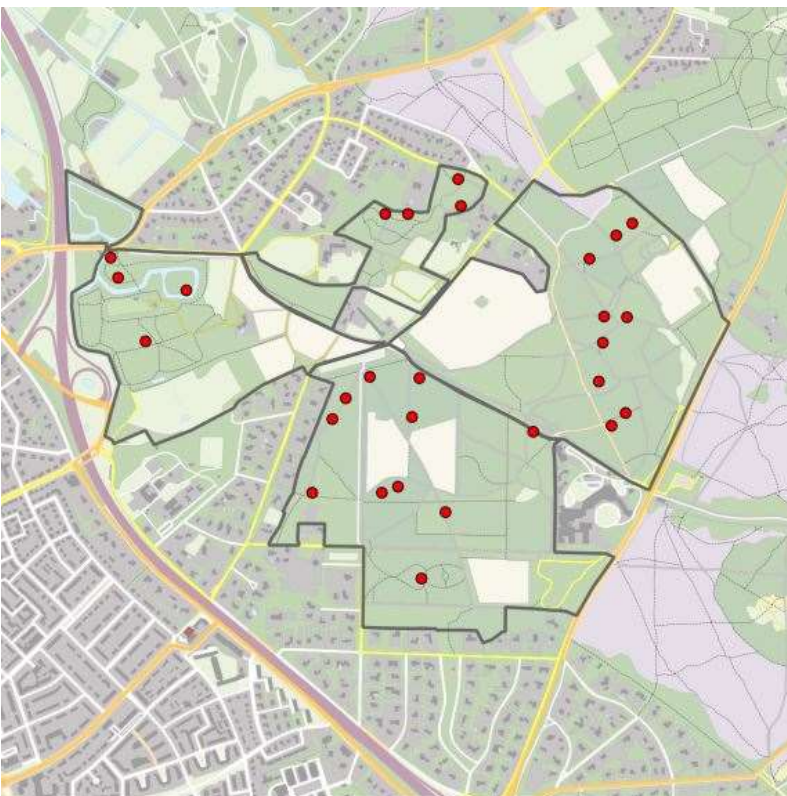
Tuinfluitiers broeden in bos(randen) met goed ontwikkelde struiklaag en dichte struwelen, inclusief jonge groenvoorzieningen. De twee bij het Reigerseiland, bijna op elkaar, liggende territoria zijn bepaald door twee uitsluitende waarnemingen op 8 juni.

Tjiftjaf	territoria:	Totaal: 20
		Bikbergen: 5
		Crailo: 6
		De Beek, Reigerseiland: 5
		Oud Bussem: 4

Hoewel hij in het hele land broedt, bereikt de Tjiftjaf vooral hoge dichtheden in goed ontwikkelde loofbossen met veel ondergroei. Broedt in bossen en allerlei halfopen landschappen met bomen en struiken, bij voorkeur in de vegetatie op of vlak boven de grond. De Tjiftjaf komt verspreid over het hele gebied voor.

Goudhaan	territoria:	Totaal: 28
		Bikbergen: 9
		Crailo: 11
		De Beek, Reigerseiland: 4
		Oud Bussem: 4

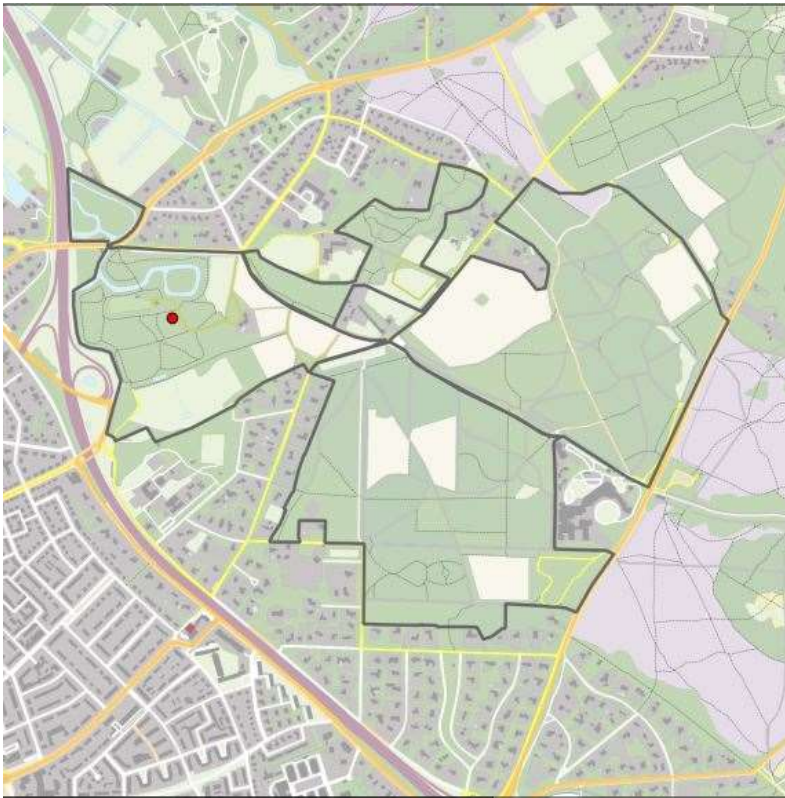

Gebonden aan naaldbos, met voorkeur voor sparren. Veel minder in gemengd bos dan Vuurgoudhaan, en ontbrekend als broedvogel in loofbos. In de broedtijd zijn Goudhaantjes vrijwel alleen te vinden in naaldbos, in het bijzonder sparrenbos. De dichtheden zijn dan ook het hoogst waar veel sparrenbos te vinden is. Ook hier zien we de waarnemingen dan ook vooral op de naaldhoutpercelen in alle gebieden.

Vuurgoudhaan

territoria:

Totaal: 1

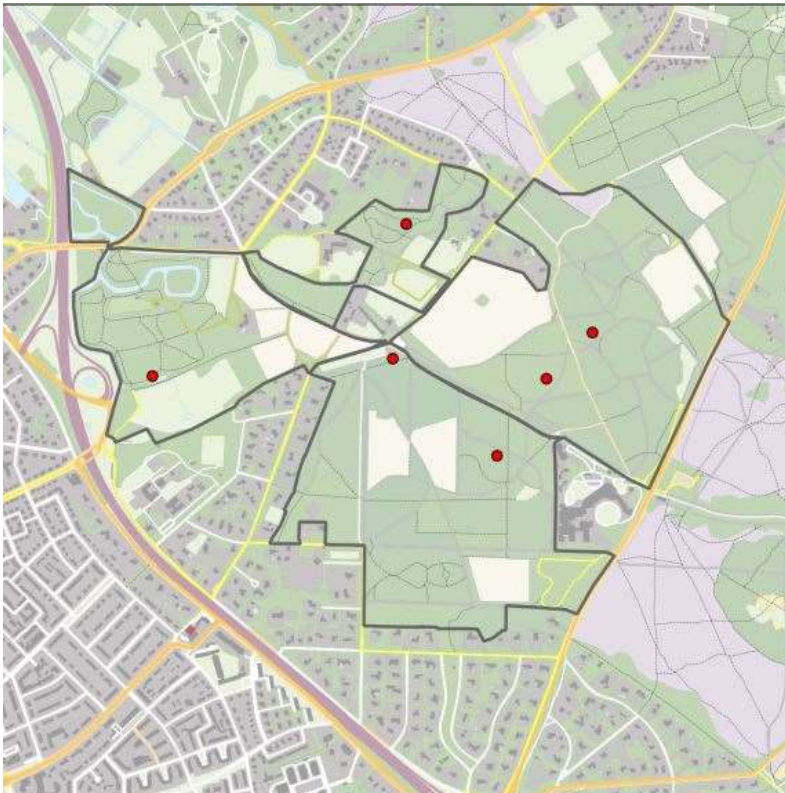
Bikbergen:	0
Crailo:	0
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	0

Voorkeur voor middeloude tot oude sparrenbossen en gemengd bos, regelmatig ook in loofbossen met een enkele spar of groepjes sparren. Vuurgoudhaantjes zijn in de broedtijd minder strikte naaldhoutbewoners dan Goudhaantjes. Ze nestelen zowel in sparrenbossen als groepjes of soms zelfs losse sparren te midden van loofbos. Deze waarneming in De Beek voldoet geheel aan dit verwachtingspatroon.

Bonte Vliegenvanger

territoria:

Totaal: 6

Bikbergen:	2
Crailo:	2
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	1

Bonte Vliegenvangers broeden in vrijwel alle beboste streken op de hoge gronden. De soort kan in ieder type bos talrijk voorkomen, ook in parken en tuinen, mits er nestkasten hangen. Indien niet, is hij een stuk schaarser en meer gebonden aan ouder loofbos. Op Oud Bussem is een extra broedgeval in een nestkast waargenomen (zie hoofdstuk 8).

Heggenmus

territoria:

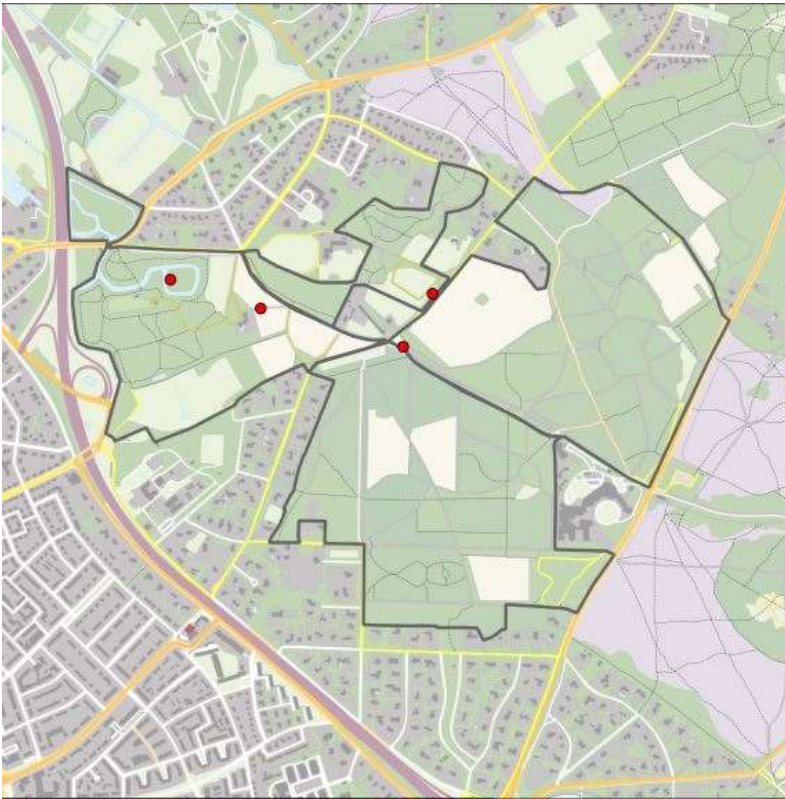
Totaal: 4

Bikbergen: 1

Crailo: 0

De Beek, Reigerseiland: 2

Oud Bussem: 1

In bossen is de Heggenmus veelal een randbewoner die tevens dichte jonge aanplant graag bezet. Hier toont hij zich met name aan randen van bosschages. Het aantal territoria valt wat tegen: het is minder dan in de vergelijkbare andere gebieden (zie hoofdstuk 7).

Spreeuw

territoria:

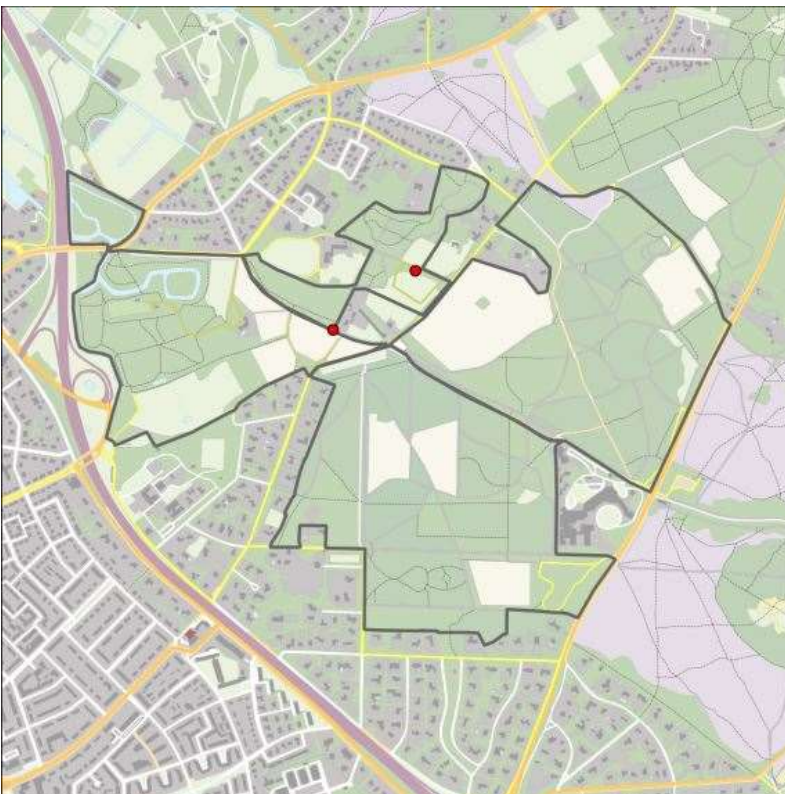
Totaal: 2

Bikbergen: 0

Crailo: 0

De Beek, Reigerseiland: 0

Oud Bussem: 2

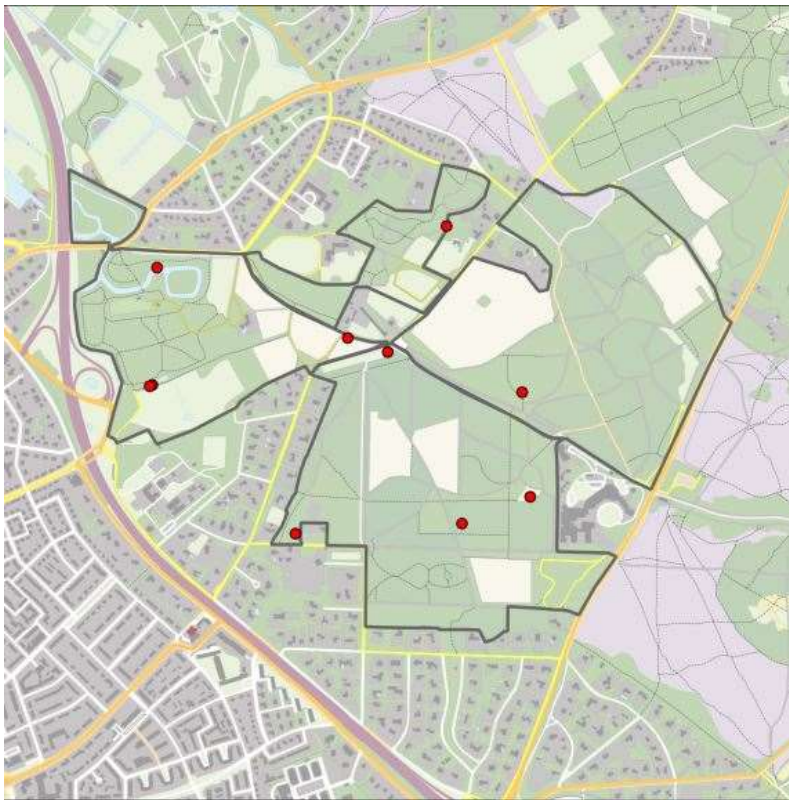

Spreeuwen broeden in holtes van bomen, in nestkasten en in gaten en kieren van gebouwen. Spreeuwen zijn opportunisten en je komt ze dan ook op veel plaatsen in ons land tegen, ook in dorpen en steden (bijvoorbeeld op stations). Echte graslandvogel. Grasvelden (van vochtig tot droog) en in veel minder mate akkers voorzien spreeuwen van insecten en hun larven. Het voorkomen in bos blijft beperkt tot randsituaties. De spreeuw op Oud Bussem broedde in een boom langs de weg.

Appelvink

territoria:

Totaal: 10

Bikbergen:	1
Crailo:	4
De Beek, Reigerseiland:	4
Oud Bussem:	1

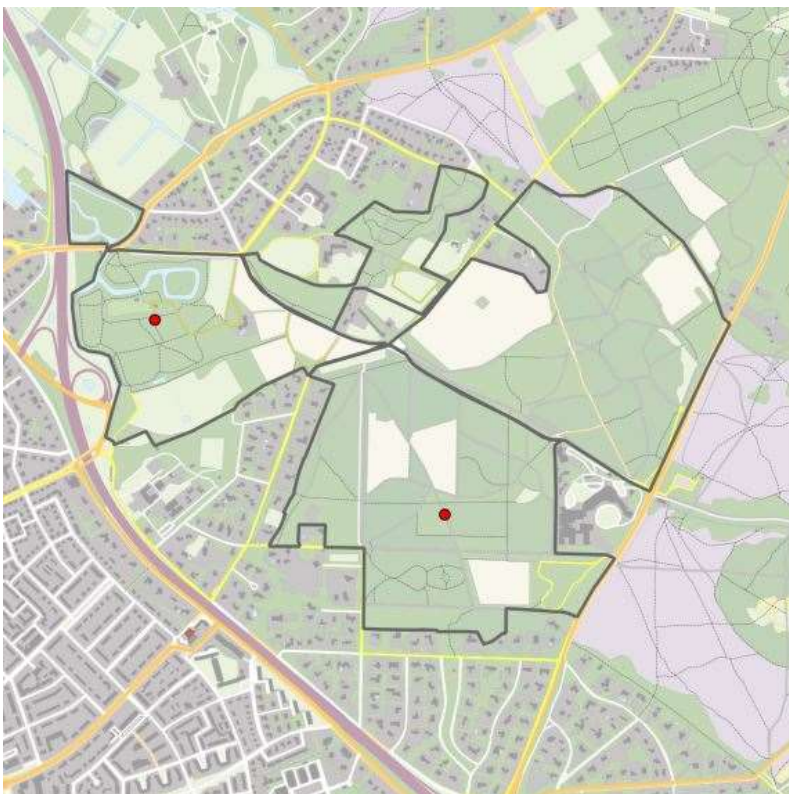
Vooral in rijk loofbos en gemengd bos, meer regionaal (en vaak tijdelijk) ook in naaldbos. Nestelt in bomen, minder vaak in struiken, doorgaans op een hoogte van 5 m of hoger maar soms vanaf 1,5 m.

Van deze moeilijk te inventariseren soort zijn hier tien territoria vastgesteld. Een relatief groot aantal, gezien het feit dat het een schaarse broedvogel in het Gooi is.

Putter

territoria:

Totaal: 2

Bikbergen:	0
Crailo:	1
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	0

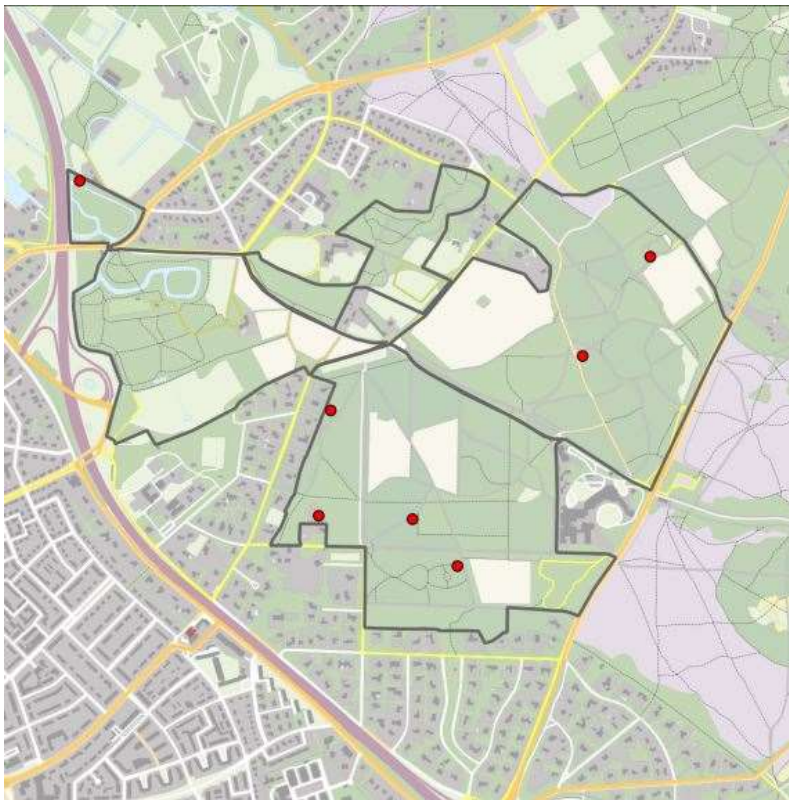
Putters leven vooral op het halfopen platteland, bij boerderijen, in dorpen, ook in buitenwijken van steden. Daar waar laanboompjes, houtwallen en boomgaarden zijn voelen ze zich thuis, net als in tuinen met wat meer structuur. Putters houden van drogere, schrale plekken. Spoortaluds, hoekjes van industrieterreinen en andere plekken met een droge ruige plantengroei zijn plekken waar putters te vinden zijn. De vogels zoeken op dit soort plekken graag naar plantenzaden.

De geïnventariseerde gebieden voldoen niet goed aan deze omschrijvingen, maar toch zijn er twee territoria vastgesteld

Goudvink

territoria:

Totaal: 7

Bikbergen:	2
Crailo:	4
De Beek, Reigerseiland:	1
Oud Bussem:	0

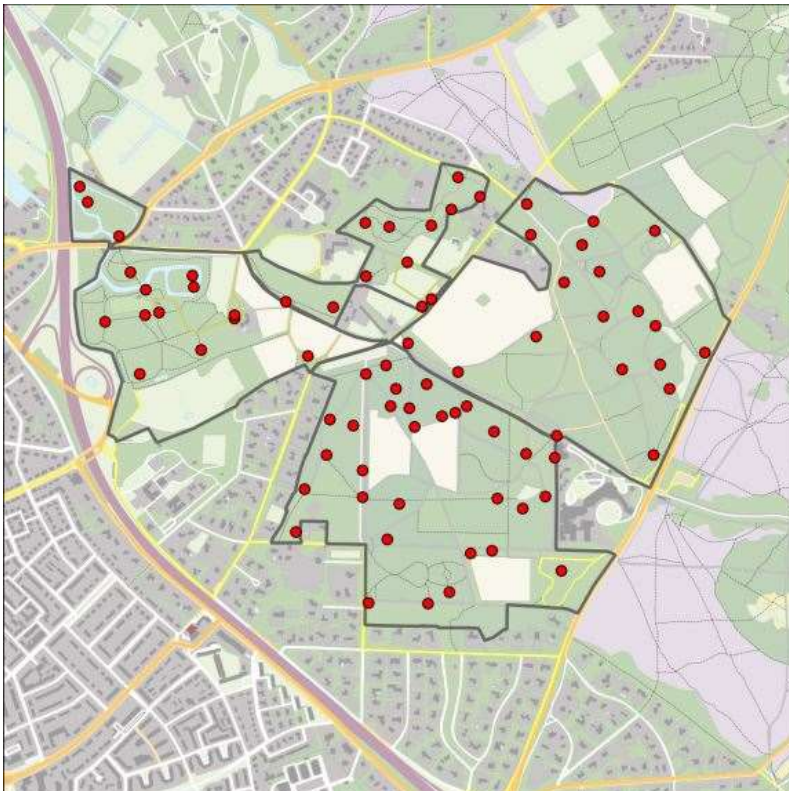
Goudvinken hebben een gevarieerde biotoopkeus. Ze nestelen zowel in moerasbos als in droge bossen, graag in jonge sparrenaanplant of bos met een dichte struik-etage.

De soort is niet talrijk, maar in Crailo opvallend aanwezig.

Vink

territoria:

Totaal: 77

Bikbergen:	19
Crailo:	31
De Beek, Reigerseiland:	15
Oud Bussem:	12

Hoe meer oude bomen, hoe meer Vinken. De dichtheid is dan ook het hoogst in de bosrijke gebieden op de hoge gronden.

Staat met 354 waarnemingen op een vierde plaats en is in alle gebieden talrijk.

Vanuit de roofvogelgroep kunnen we nog extra info noteren:

- Op de Beek is één Buizerdpaar gevolgd en zijn de jongen geringd.
- Bij Bikbergen twee Buizerdnesten gevolgd. Resultaat onbekend.
- Op Crailo zijn twee Buizerdnesten gevolgd en zijn jongen geringd.
- Voorgaande jaren broedde een boomvalk in Crailo, echter dit jaar niet waargenomen. Wel is er een juveniel in de omgeving waargenomen.
- Vanuit iemand buiten de roofvogelgroep is vernomen dat er een Wespendif heeft gebroed. Na het broedseizoen is een jong gespot. Later zijn er veren van een jong gevonden.
- Op Crailo heeft een Havik gebroed waarvan het nest helaas is mislukt.
- In het verleden broedde er ook een sperwer jaarlijks. Na het weghalen van alle onderbegroeiing is de sperwer helaas verdwenen.
- Op Oud Bussem is niemand van de roofvogelgroep geweest.
- Op 20 maart werd in Bikbergen een fanatiek roepende sperwer gesignaleerd.

De 'GNR'-Bosuul aan de Oud Blaricummerweg (foto Gert Lagerweij)

6. Niet broedvogels

Behalve de besproken broedvogels zijn tijdens de tellingen ook niet-broedvogels genoteerd. Hieronder een opsomming van de soorten die tijdens de tellingen foeragerend of zingend zijn aangetroffen.

- **Lepelaar:** Eén exemplaar werd op 8 juni waargenomen op het weiland in landgoed De Beek.
- **Soepeend:** 20 maart en 11 mei De Beek.
- **Sperwer:** Bikbergen 20 maart.
- **IJsvogel:** De Beek gezien op 15 mei, foeragerend boven de plas. Voorheen was hier wel een broedgeval.
- **Kauw:** Op 30 maart Crailo.
- **Koperwiek:** Een individu werd op 30 maart Crailo gesignaleerd.
- **Groenling:** Op Crailo (1 st 13 april), Bikbergen (1st 20 maart), De Beek (3st 20 maart) en Oud Bussum (1st 13 april).
- **Keep:** Bikbergen 20 maart.

Waarnemingen gevonden op waarneming.nl

(Maar niet meegenomen in de resultaten)

- 15-3-2019 2 Haviken net ten noorden van het weiland in De Beek
- 30-3-2019 2 Goudvinken in de noordhoek van Bikbergen
- 30-3-2019 1 Kleine Bonte Specht in Bikbergen in de buurt van de Crailoseweg
- 18-4-2019 1 Zwartkop bij de oostelijke ingang van Oud Bussem
- 12-5-2019 1 Goudvink in de noordhoek van Bikbergen
- 19-5-2019 1 foeragerende Oeverloper bij het plasje in De Beek.
- 19-5-2019 1 Tuinfluiter bij de oostelijke ingang van Oud Bussem
- 23-6-2019 1 roepende Koekoek in Bikbergen in de buurt van de Crailoseweg

Leuke waarnemingen uit het verleden

- 21-2-1985 1 IJsdruiker in tuin van de Trappenberg. Opgeraapt en naar Vogelasiel.
- 22-11-2003 1 Noordse Stormvogel na zware n/w storm, uitgeput. Naar Vogelasiel.
- 1966 Korhoen, meermaals tot 11 st in Crailo
- 1939, 1940, 1941 1 Wielewaal in Crailo
- 1967 tot 2012 Regelmatig een Kleine Bonte Specht in De Beek. Helaas dit jaar niet in ons gebied ondanks het feit dat deze soort oprukt vanuit het oosten van het land.

Zoogdieren

Tijdens de inventarisaties zijn enkele waarnemingen van zoogdieren genoteerd. Het is niet bekend of alle waarnemingen van zoogdieren zijn opgetekend.

- **Haas:** Op zowel 9 mei als 25 mei werden op Crailo 2 Hazen gezien.
- **Eekhoorn:** In alle gebieden zijn tussen 12 april en 5 juli een of twee Eekhoorns gezien, met een totaal van twaalf stuks. Op 13 april was er zelfs een bezig met nestbouw in Bikbergen.
- **Vos:** Op 20 maart werd langs een akkerrand in De Beek een vos gezien, op 25 mei op Reigerseiland en 22 juni in Oud Bussem.
- **Bospitsmuis spec.:** Op 5 juli werd een niet nader gespecificeerd exemplaar ontdekt in Crailo.
- **Rosse Woelmuis:** In Bikbergen werd op 20 maart en in Crailo op 27 april een Rosse Woelmuis ontwaard.
- **Bosmuis:** Een Bosmuis werd op 5 juli gesignaleerd in Crailo.

7. Vergelijking met inventarisaties in andere gebieden

In onderstaande tabellen is te zien hoe de aantallen zich verhouden tot andere gebieden in het Gooi. Hiervoor zijn de aantallen eerst herleid tot een oppervlakte van 100 ha.

De aantallen zijn niet allemaal een op een te vergelijken. Toch zijn hierin opvallende verschillen, maar ook overeenkomsten te ontdekken.

Enkele soorten die, redelijkerwijs, niet in het onderzochte gebied voor zullen komen als broedvogel zijn niet in deze tabel opgenomen.

Open plekken zoals akkerland, grasveld of heide hebben invloed op het soort vogels dat hier verblijft. Overgang van bomen via struiken naar akkerland zijn zeer geliefd.

Daarom is in de tabel aangegeven hoe groot het percentage open veld is.

soort	Crailo eo					totaal	andere gebieden								
	territoria per 100 ha						territoria per 100 ha								
	Bikbergen	Crailo	De Beek + Reigerseiland	Oud Bussem			gemiddelde andere gebieden	Convers bos 2013	De Zuid 2013	Zwarte Berg 2014	Einde Gooi 2015	bos Spanderswoud 2005	landgoed Spanderswoud 2012	landgoed Spanderswoud 2017	Sluisberg IJzeen Veld 2018
Gebiedsgrootte in ha	56	59	35	12	162	113		93	204	67	150	202	75	75	39
Nijlgans			2,9	8,3	1,2	5,1		1,1			0,7		5,3	13,3	
Wilde Eend			28,6		6,2	14,0					0,7	5,9	41,3	8,0	
Grauwe Gans			2,9		0,6	2,0									
Knobbelzwaan			2,9		0,6	1,3							1,3	2,7	
Havik		1,7			0,6	1,3		1,1	1,0	1,5	0,7	2,0		1,3	
Sperver					0,6	0,6					0,7	0,5			
Buizerd	3,6	3,4	2,9	8,3	3,7	2,2			0,5	3,0	2,7	1,5	2,7	2,7	
Ransuil					1,5	1,5			0,5			2,5			
Bosuul	5,4	3,4	2,9	8,3	4,3	1,8			0,5	3,0	0,7	1,0		4,0	
Kerkuil					1,3	1,3					1,3				
Waterhoen			2,9		0,6	1,9						0,5	1,3	4,0	
Meerkoet			5,7		1,2	5,0					0,7	0,5	10,7	8,0	
Holenduif	7,1	13,6	5,7	41,7	11,7	5,7					8,0	1,5	6,7	6,7	
Houtduif	12,5	28,8	17,1	33,3	21,0	7,7		12,9	2,0	6,0	2,7	15,8	6,7	8,0	7,7
Koekoek					1,2	1,2				1,5	0,7			1,3	
Zwarte Specht	1,8	1,7			1,2	1,1			0,5	1,5	0,7		1,3	1,3	
Groene Specht	1,8	1,7	2,9	8,3	2,5	1,7			3,0			0,5			
Grote Bonte Specht	26,8	45,8	37,1	66,7	38,9	21,2		24,7	14,2	29,9	18,0	26,7	8,0	12,0	35,9
Kleine Bonte Specht					1,1	1,1				1,5	1,3	0,5			
Ekster					0,5	0,5						0,5			
Gaai	3,6	6,8	5,7	8,3	5,6	5,7		5,4	4,4	10,4	2,7	6,9	5,3	2,7	7,7
Kauw					1,0	1,0						1,0			
Zwarte Kraai	1,8	10,2	5,7	8,3	6,2	4,1		5,4	0,5	3,0	2,7	6,9	6,7	5,3	2,6
Raaf					1,1	1,1					0,7	1,5			
Goudhaan	16,1	18,6	11,4	33,3	17,3	14,9		16,1	26,0	35,8	11,3	5,0	4,0	5,3	15,4
Vuurgoudhaan			2,9		0,6	1,8			1,0						2,6
Pimpelmees	19,6	35,6	54,3	100,0	38,9	30,6		28,0	9,8	40,3	30,0	38,1	20,0	20,0	59,0
Koolmees	42,9	42,4	71,4	108,3	53,7	37,2		35,5	18,6	44,8	30,7	59,4	25,3	24,0	59,0
Kuilmees		6,8	5,7	8,3	4,3	7,3		4,3	8,8	14,9	2,7	10,4			2,6
Zwarte Mees	3,6	3,4	5,7	16,7	4,9	8,2		2,2	4,9	11,9	6,0	21,8			2,6
Glanskop	1,8	5,1			2,5	6,6		6,5	4,9	7,5	3,3	12,4		4,0	7,7
Matkop					2,0	2,0						2,0			
Startaar	1,8				0,6	1,7		2,2		1,5				1,3	
Fluiter					2,3	2,3		2,2	0,5		6,0	0,5			
Tijftjaf	8,9	10,2	14,3	33,3	12,3	17,0		18,3	6,9	23,9	16,0	4,5	22,7	10,7	33,3
Fitis					7,2	7,2			11,3	11,9	3,3	2,0			7,7
Tuinfluiter			8,6		1,9	3,0		1,1				1,0	1,3	4,0	7,7
Zwartkop	25,0	39,0	31,4	91,7	36,4	24,0		21,5	16,7	22,4	28,7	8,9	18,7	24,0	51,3
Boomklever	17,9	22,0	54,3	58,3	30,2	13,3		11,8	3,9	11,9	19,3	18,8	9,3	10,7	20,5
Boomkruiper	19,6	28,8	51,4	41,7	31,5	27,5		25,8	22,5	44,8	25,3	27,2	18,7	14,7	41,0
Winterkoning	37,5	52,5	68,6	91,7	53,7	42,3		35,5	18,1	68,7	26,0	74,3	20,0	29,3	66,7
Spreeuw				16,7	1,2	4,2					2,0		2,7	8,0	
Merel	35,7	57,6	34,3	100,0	48,1	55,5		49,5	21,6	52,2	32,0	73,3	48,0	57,3	110,3
Zanglijster	7,1	18,6	5,7	25,0	12,3	15,6		14,0	10,8	19,4	7,3	20,8	5,3	18,7	28,2
Grote Lijster	1,8	1,7			1,2	3,2		2,2	2,5	3,0	4,0	5,0	1,3	2,7	5,1
Grauwe Vliegenvanger					2,5	2,5				3,0	3,3	0,5	1,3	4,0	2,6
Bonte Vliegenvanger	3,6	3,4	2,9	8,3	3,7	2,3		1,1	2,0	4,5	2,7	2,5		1,3	
Gekraagde Roodstaart					3,0	3,0			0,5	11,9	0,7	0,5		1,3	
Roodborst	50,0	86,4	34,3	91,7	63,0	51,9		38,7	41,2	86,6	27,3	82,7	24,0	22,7	92,3
Huisemus					2,9	2,9					0,7		1,3	6,7	
Heggenmus	1,8		5,7	8,3	2,5	4,3		3,2	1,0	4,5	2,7	3,5	6,7	2,7	10,3
Grasmus					1,0	1,0					0,7			1,3	
Witte Kwikstaart			5,7		1,2	2,2					1,3		4,0	1,3	
Vink	33,9	52,5	42,9	100,0	47,5	47,2		45,2	60,3	86,6	34,7	40,6	38,7	20,0	51,3
Groenling					3,8	3,8					1,3		5,3	2,7	5,1
Goudvink	3,6	6,8	2,9		4,3	3,0		1,1	3,4	4,5	2,0	2,0	2,7	2,7	5,1
Appelvink	1,8	6,8	11,4	8,3	6,2	3,2		2,2	2,0	3,0	2,0	4,0		1,3	7,7
Putter		1,7	2,9		1,2	2,9						0,5		5,3	
Sijs					2,2	2,2		2,2							
Aantal soorten					42	58		31	33	35	46	45	33	42	28
Percentage open veld (akker, gras, heide)					21,0%			31%	5%	7%	28%	6%	60%	60%	9%

De gezamenlijke oppervlakte van de geïnventariseerde gebieden is circa 162 ha, en van de andere gebieden gemiddeld 113 ha. Het aantal soorten broedvogels is 42 respectievelijk 58. Het is aannemelijk dat de grotere oppervlakte en de grotere variatie in terreintypen van de andere gebieden de verklaring is voor het grotere aantal soorten in de andere gebieden.

Als de vergelijking gericht wordt op alleen de soorten die in alle vier de geïnventariseerde gebieden voorkomen blijkt dat het aantal territoria in de geïnventariseerde gebieden doorgaans beduidend hoger is dan in de andere gebieden. Alleen voor Zwarte Mees, Merel, Tjiftjaf en Zanglijster is dat niet het geval. Zie de volgende tabel met de aantallen territoria per 100 ha.

	Broedterritoria per 100 ha	
	Geïnvesterde gebieden	Andere gebieden
Buizerd	3,7	2,2
Bosuil	4,9	1,8
Holenduif	11,7	5,7
Houtduif	21,0	7,7
Groene Specht	2,5	1,7
Grote Bonte Specht	38,9	21,2
Gaai	5,6	5,7
Zwarte Kraai	6,2	4,1
Goudhaan	17,3	14,9
Pimpelmees	38,9	30,6
Koolmees	53,7	37,2
Zwarte Mees	4,9	8,2
Tjiftjaf	12,3	17,0
Zwartkop	36,4	24,0
Boomklever	30,2	13,3
Boomkruiper	31,5	27,5
Winterkoning	53,7	42,3
Merel	48,1	55,5
Zanglijster	12,3	15,6
Bonte Vliegenvanger	3,7	2,3
Roodborst	63,0	51,9
Vink	47,5	47,2
Appelvink	6,2	3,2

In de andere gebieden zijn 17 soorten waargenomen, die in de geïnventariseerde gebieden ontbreken:

- Sperwer, Ransuil, Kerkuil
- Koekoek
- Kleine Bonte Specht
- Ekster, Kauw, Raaf
- Matkop
- Fluits, Fitis
- Grauwe Vliegenvanger
- Gekraagde Roodstaart
- Huismus
- Grasmus
- Groenling
- Sijs

Omgekeerd is alleen de grauwe gans wel waargenomen in de geïnventariseerde gebieden, en niet in de andere gebieden.

8. Vergelijk BMP-resultaat met nestkastgegevens

In de onderzochte gebieden hangen ca 275 nestkasten van de VWG in diverse uitvoeringen voor specifieke vogelsoorten.

De door de nestkastcontroleurs genoemde gebieden komen niet precies overeen met die van de BMP-gebieden. Bikbergen en Crailo hebben kasten hangen in elkaars BMP-gebied. Deze afwijkingen zijn voor dit rapport gecorrigeerd.

De nestkasten worden regelmatig gecontroleerd, waardoor vele gegevens beschikbaar zijn over de broedgevallen in deze nestkasten.

Tijdens de BMP-inventarisaties werden 222 van deze kasten bezet door negen vogelsoorten en kwamen daarbij tot een broedresultaat.

Bosuilen uiteraard alleen in een Bosuilenkast.

Boomklever in een Boomkleverkast maar ook in een Koolmeeskast.

De enige Glanskop gebruikt een Boomkruiperkast.

De Zwarte Mees houdt zich netjes aan de woonvoorschriften en vestigt zich in een Zwarte Mezenkast.

De twee Bonte Vliegenvangers kunnen ook lezen en bezetten de speciaal voor hen opgehangen kast.

Roodborst voelt zich thuis in de Boomkruiperkast.

Winterkoning in een Pimpelmeeskast.

Pimpelmees en Koolmees hebben nergens moeite mee en pakken elke woning die voorhanden is.

Voor het vergelijken van de aantallen territoria volgens de BMP-methode met de broedgevallen in de nestkasten is een tweedeling naar soorten te maken:

- De veel voorkomende soorten: Koolmees en Pimpelmees
- De weinig voorkomende andere soorten.

Bij vergelijken van de resultaten van de BMP-methode met de nestkastgegevens blijkt dat vooral voor de veel voorkomende soorten Koolmees en Pimpelmees met de BMP-methode veel minder territoria zijn vastgesteld dan het aantal broedgevallen in de nestkasten.

Voor de Koolmees is het aantal broedgevallen in nestkasten meer dan de BMP-territoria op de terreinen Bikbergen en Oud Bussem. Voor de Pimpelmees is het op alle terreinen het geval. Voor de vier terreinen gezamenlijk is de verhouding nestkast/BMP ook meer voor de Pimpelmees (170%) dan voor de Koolmees (111%).

Dit is anders dan verwacht: in principe zouden bij de BMP-methode zowel de broedgevallen in de nestkasten als buiten de nestkasten worden bepaald; dus meer BMP-territoria dan de broedgevallen in de nestkasten. Voor deze verschillen wordt nog een verklaring gezocht. De oorzaak zou kunnen liggen bij onvoldoende waarnemingen of bij de uitwerking met de BMP methode. Dat lijkt echter bij deze grote verschillen niet waarschijnlijk: het aantal BMP-territoria komt goed overeen met het maximum aantal waarnemingen van Koolmees of Pimpelmees bij een inventarisatieronde. In overleg met de nestkastencoördinator is aan landelijke onderzoeksorganisaties gevraagd of er meer bekend is over dit verschijnsel en een mogelijke verklaring. In een aanvullende publicatie op dit rapport zal daarover t.z.t. worden gerapporteerd.

Wat betreft de weinig voorkomende soorten in de nestkasten is het algemene beeld dat er met de BMP-methode meer territoria zijn vastgesteld dan het aantal broedgevallen in nestkasten. Dat is volgens verwachting. Maar in één geval is het andersom. Op Oud Bussem valt voor de Bonte Vliegenvanger te noteren: 1 BMP, 2 nestkasten.

Koolmees	BMP-territoria	In nestkasten	In nestkast/BMP
Bikbergen	24	43	179%
Crailo	25	15	60%
De Beek/Reigerseiland	25	17	68%
Oud Bussem	13	22	169%
Totaal	87	97	111%
Pimpelmees	BMP-territoria	In nestkasten	In nestkast/BMP
Bikbergen	11	32	291%
Crailo	21	33	157%
De Beek/Reigerseiland	19	20	105%
Oud Bussem	12	22	183%
Totaal	63	107	170%

Broedvogels Bikbergen, Crailo, De Beek, Reigerseiland en Oud Bussem 2019

Wat verder opvalt is dat:

- het maximumaantal waarnemingen van een soort bij een inventarisatieronde goed overeenkomt met het uiteindelijke aantal BMP-territoria (dus niet met het aantal broedgevallen in nestkasten).
- er geen duidelijk verband is met de dichtheid van de nestkasten in het terrein.

	BMP				Nestkasten met 1e broedsel			Nestkast /BMP
	max aantal waarn.	opp in ha	waarvan bouwland	aantal territoria	opp in ha	aantal nest kasten	nestkast dichtheid	
Bikbergen		56	12	99	44	84	1,9	85%
Koolmees	25			24		43	1,0	179%
Pimpelmees	6			11		32	0,7	291%
Zwarte mees	2			2		1		50%
Glanskop	2			1		1		100%
Boomklever	11			10		4		40%
Winterkoning	16			21		1		5%
Roodborst	31			28		1		4%
Bonte vliegenvanger	1			2		1		50%
Crailo		59	8	148	51	49	1,0	33%
Koolmees	23			25		15	0,3	60%
Pimpelmees	23			21		33	0,8	157%
Zwarte mees	1			2				
Glanskop	2			3				
Boomklever	19			13		1		8%
Winterkoning	27			31				
Roodborst	51			51				
Bonte vliegenvanger	1			2				
De Beek		31	6+5 gras	102	20	37	1,9	36%
Reigerseiland		4						
Koolmees	24			25		17	0,4	68%
Pimpelmees	19			19		20	0,5	105%
Zwarte mees	2			2				
Glanskop								
Boomklever	20			19				
Winterkoning	23			24				
Roodborst	23			12				
Bonte vliegenvanger	1			1				
Oud Bussem		12	1,5	57	10,5	50	4,8	88%
Koolmees	13			13		22	0,5	169%
Pimpelmees	12			12		22	0,5	183%
Zwarte mees	1			2				
Glanskop								
Boomklever	8			7		4		57%
Winterkoning	10			11				
Roodborst	11			11				
Bonte vliegenvanger	1			1		2		200%
Totaal		162	32,5	406	125,5	220	1,8	54%
Koolmees	85			87		97	2,2	111%
Pimpelmees	60			63		107	2,4	170%
Zwarte mees	6			8		1		13%
Glanskop	4			4		1		25%
Boomklever	58			49		9		18%
Winterkoning	76			87		1		1%
Roodborst	116			102		1		1%
Bonte vliegenvanger	4			6		3		50%

Bosuil	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		7
Bikbergen	3	1
Crailo	2	
De Beek en Reigerseiland	1	
Oud Bussem	1	1

Ondanks het feit dat het een goed Bosuilenjaar lijkt te zijn, zijn niet alle bosuilenkasten bezet.

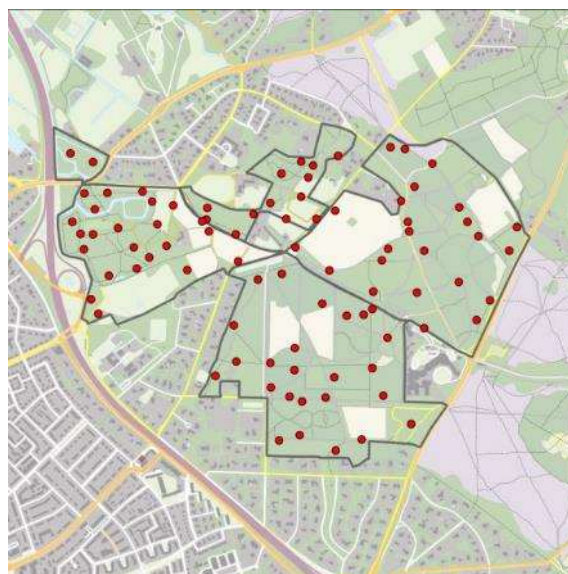
BMP territoria

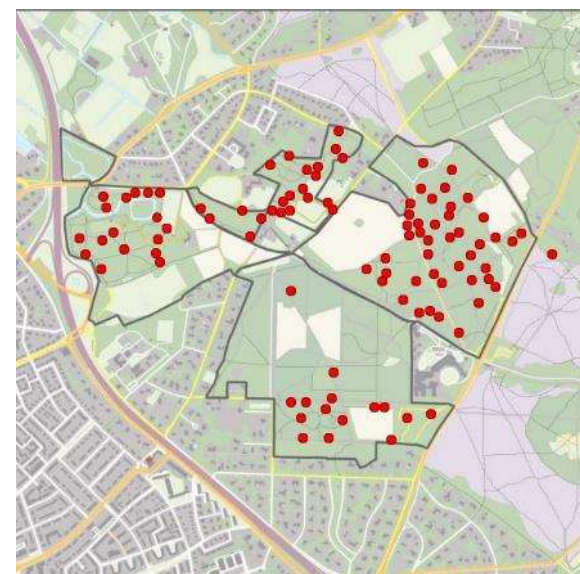
Broedgevallen in nestkasten (onjuiste locatie)

Koolmees	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		87
Bikbergen	24	43
Crailo	25	15
De Beek en Reigerseiland	25	17
Oud Bussem	13	22

Als we naar de concentraties op de kaart kijken lijken Koolmezen nog veel meer territoria te bezitten dan we via de BMP-methode hebben geregistreerd.

BMP territoria

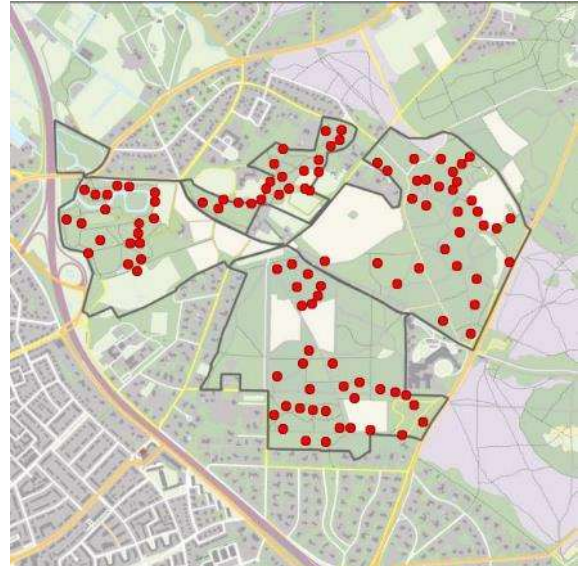
Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Pimpelmees	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		63
Bikbergen	11	32
Crailo	21	33
De Beek en Reigerseiland	19	20
Oud Bussem	12	22

Wat voor de Koolmees opgaat zien we ook bij de Pimpelmees gebeuren. Hogere concentraties dan via de BMP-methode.

BMP territoria

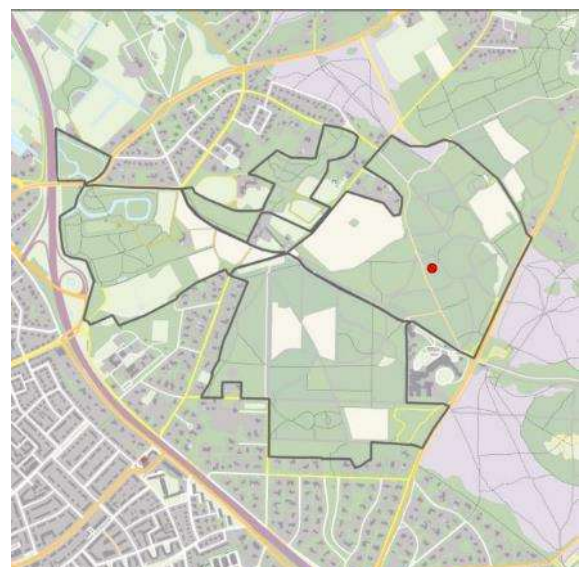
Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Zwarte Mees	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		8
Bikbergen	2	1
Crailo	2	
De Beek en Reigerseiland	2	
Oud Bussem	2	

De enige Zwarte Mees in een nestkast komt exact overeen met een via BMP gevonden locatie.

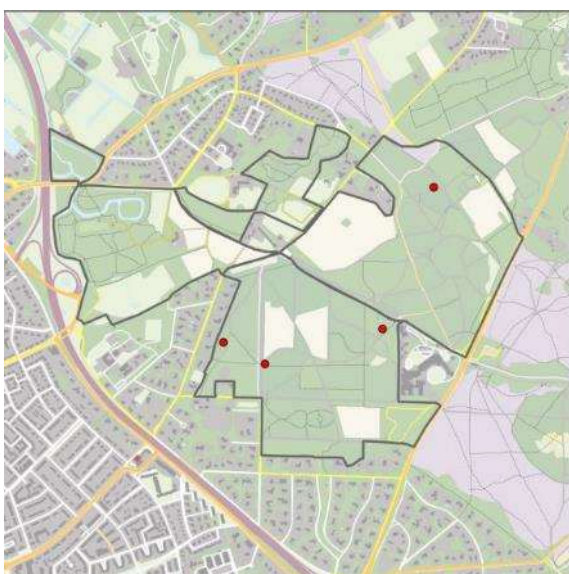
BMP territoria

Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Glanskop	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		4
Bikbergen	1	1
Crailo	3	
De Beek en Reigerseiland		
Oud Bussem		

Ook bij de Glanskop ligt de nestkast precies gelijk met een van de BMP-posities

BMP territoria

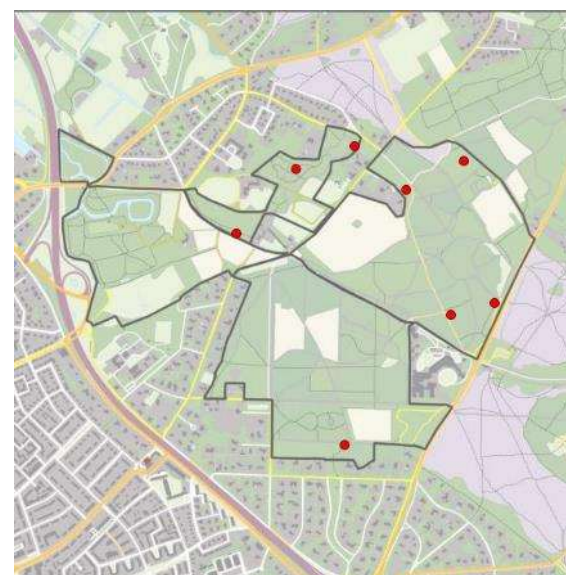
Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Boomklever	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		49
Bikbergen	10	3
Crailo	13	1
De Beek en Reigerseiland	19	
Oud Bussem	7	4

De Boomklever zit kennelijk niet echt te wachten op een kant-en-klare woning. Hij heeft genoeg energie om zijn eigen nest te bouwen.

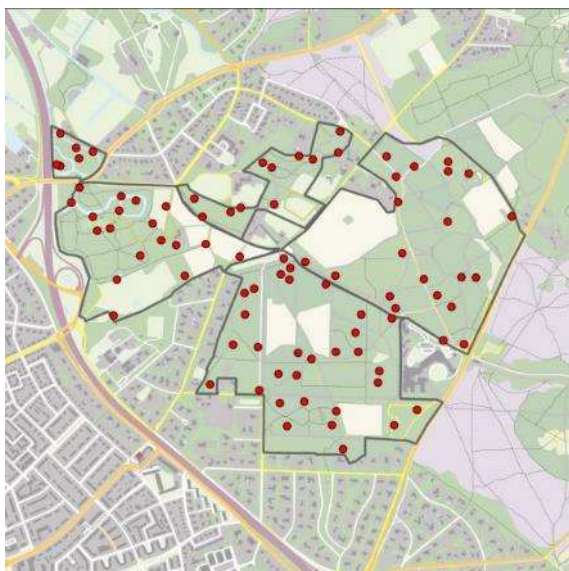
BMP territoria

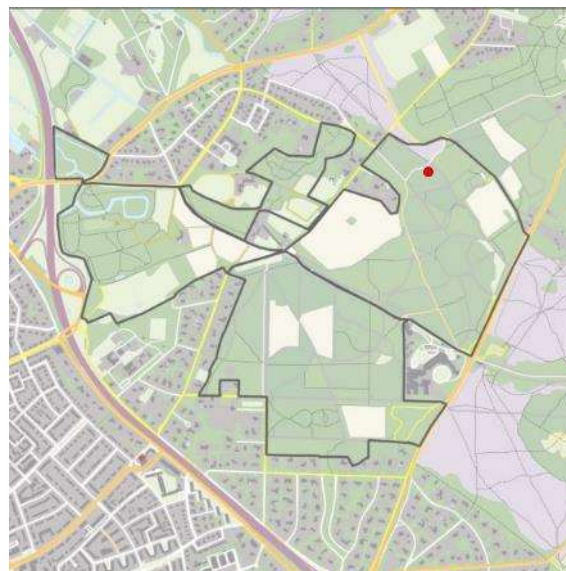
Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Winterkoning	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		87
Bikbergen	21	1
Crailo	31	
De Beek en Reigerseiland	24	
Oud Bussem	11	

Winterkoning heeft geen behoefte aan een nestkast. In gebieden met voldoende groene dekking bouwt hij graag zijn eigen onderkomen.

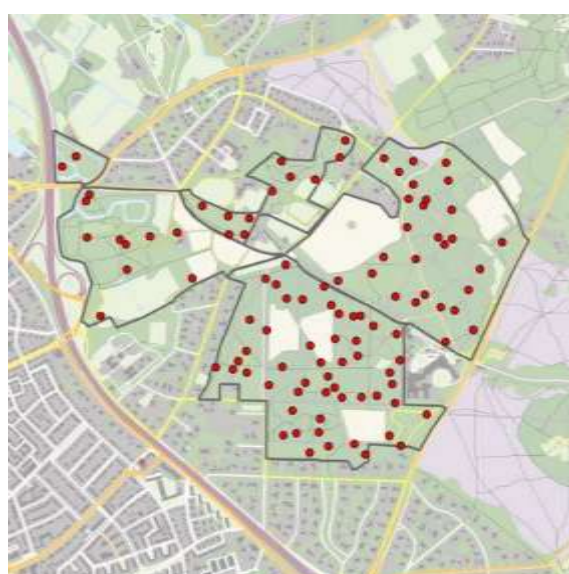
BMP territoria

Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Roodborst	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		102
Bikbergen	28	1
Crailo	51	
De Beek en Reigerseiland	12	
Oud Bussem	11	

Daar waar voldoende ondergroei is kan de Roodborst zijn nestje bouwen. Hij heeft geen nestkast nodig. Maar deze was waarschijnlijk een beetje lui ingesteld.

BMP territoria

Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Bonte Vliegenvanger	BMP-territoria	In nestkasten (1 ^e broedsel)
		6
Bikbergen	2	1
Crailo	2	
De Beek en Reigerseiland	1	
Oud Bussem	1	2

De posities van de Bonte Vliegenvanger komen redelijk overeen.

BMP territoria

Broedgevallen in nestkasten (1^e broedsels)

Frits Wolfswinkel op nestkast-controleronde door Oud Bussem (foto Rien Rense)

9. Conclusies

Het aantal vogelsoorten aangetroffen in Crailo e.o. komt globaal overeen met die in andere, gelijksoortige, gebieden in het Gooi.

Enkele soorten die wel zijn waargenomen, maar geen territorium hebben opgeleverd zijn: Lepelaar, Soepeend, Sperwer, IJsvogel, Kauw, Koperwiek, Groenling en Keep.

Dan zijn er nog soorten die in Crailo e.o. niet zijn waargenomen, maar in een of meer van de andere gebieden een of meer geldige territoria hadden: Ransuil, Kerkuil, Koekoek, Kleine Bonte Specht, Ekster, Raaf, Matkop, Fluiter, Fitis, Grauwe Viegenvanger, Gekraagde Roodstaart, Huismus, Grasmus en Sijs.

Het gebied kent een grote variatie aan loof- en naaldbomen en dit wordt ook weerspiegeld in de vrij gevarieerde populatie broedvogels. Uiteraard ontbreken de typische generalisten niet, zoals Vink, Zwartkop, Roodborst en Winterkoning. Deze halen hoge dichtheden. Daarnaast komen ook specifieke soorten voor van naaldhout: Kuifmees, Zwarte Mees, Goudhaan en Vuurgoudhaan.

Wel is zichtbaar dat voor een groep soorten de waarden in Crailo e.o. behoorlijk hoger liggen dan in de vergelijkingsgebieden. Denk aan Buizerd en Bosuil. Holenduif (Bikbergen en Oud Bussem), Houtduif (alle gebieden), Grote Bonte Specht, Goudhaan (Bikbergen en Oud Bussem), Koolmees (De Beek en Oud Bussem), Zwartkop (Bikbergen en Oud Bussem) en Boomklever, Boomkruiper en Winterkoning (De Beek en Oud Bussem). Dit zijn echte bosbewoners die het prima doen in goed ontwikkeld gelaagd bos. Vermoedelijk spelen de goed ontwikkelde struiklaag en de verschillen in open en dichter bos hierbij een rol. Er zijn ook enkele holenbroeders bij. Kennelijk is er een goed aanbod van bomen met natuurlijke holten.

De graan- en grasvelden zorgen voor een aantrekkelijk halfopen landschap, maar behalve mooie doorkijkjes resulteert dit niet in de vestiging van soorten die gebonden zijn aan bosranden. De overgang van de akker naar bos is abrupt zonder een graduele struikzoom.

Bikbergen (foto Huub Casander)

10. Aanbevelingen

Met het ouder worden van bossen neemt de natuurlijke variatie toe doordat bomen dikker worden en afstervende bomen voedsel en nestgelegenheid bieden aan veel organismes. Periodieke stormen zorgen voor open plaatsen waar jonge bomen zich weer kunnen ontwikkelen. Wat dit betreft is een beheer van niets doen de meest geschikte beheervorm. De variatie van de vogelbevolking zal toenemen en op den duur zullen zich ook meer holenbroeders in het gebied vestigen.

De soortensamenstelling in Crailo e.o. is weliswaar niet erg hoog; de dichtheden aan klassieke bossoorten zijn wel hoog. Dat laatste hangt samen met de goed ontwikkelde struiklaag en de aanwezigheid van bomen met holten en dood hout.

Het bosbeheer van Goois Natuurreservaat is gericht op het kleinschalig en langzaam maar zeker omvormen van de naaldbosvakken naar inheems loofbos waardoor (zeker in de beginfase) de structuur en diversiteit toenemen. Het verdient aanbeveling ook percelen naaldhout te laten staan voor behoud van diversiteit in vogelsoorten zoals de Havik, Goudhaan en Vuurgoudhaan.

Kleinschalige boskap in de naaldbosvakken kan positief bijdragen aan meer niches voor verschillende bosvogels. Te snel omvormen kan nadelig zijn voor soorten die vooral gebonden zijn aan naaldbossoorten. Het is belangrijk daarvoor de tijd te nemen. Hierdoor is er geruime tijd voor bosvogels om zich aan te passen.

In de bossen wordt de invasieve exoot Amerikaanse vogelkers die in de struiklaag voorkomt, bestreden. Zoals eerder aangegeven, hangt de hoge dichtheid aan bossoorten waarschijnlijk samen met de goed ontwikkelde struiklaag. Dat betekent dat in het belang van de bosvogels ingrijpen in de struiklaag bij voorkeur kleinschalig dient plaats te vinden.

Het actief bevorderen van dood hout in het bos is positief voor verschillende bosvogelsoorten. Er zijn delen waar dood hout aandeel beperkt is; daar liggen dus nog kansen.

Het gebied wordt vrij druk betreden, vooral ook door mensen die hun hond uitlaten. Dit zal deels verklaren waarom er weinig roofvogels in het gebied nestelen. Havik, Buizerd, Boomvalk en Sperwer hebben weliswaar geen groot rustgebied nodig maar 2500 vierkante meter bos dat niet doorsneden is door een pad is toch wel minimaal noodzakelijk wil een roofvogel er zijn horst bouwen. In dit kader is het een goede actie van GNR om de paddichtheid te verminderen bijvoorbeeld door paden dicht te leggen met omgezaagde bomen zodat her en der kleine rustgebiedjes ontstaan.

Vooraf voor Sperwer en Boomvalk is het gunstig als dichte percelen met naaldbomen blijven bestaan.

De (graan-)akkers in het gebied hebben niet een meetbare positieve invloed op de broedvogelsamenstelling. Ook al blijkt het niet direct uit onze resultaten, toch geven deze akkers een landschappelijk en natuurlijke meerwaarde en het is dus prima om dit zo te behouden. Mogelijk kan gezorgd worden voor een geleidelijker overgang van de akker naar hoog bos. Er zijn 2 mogelijkheden. Ten eerste, er kan een brede bosrand worden gecreëerd door in het bestaande bos veel bomen te kappen zodat er een afwisselend open en gesloten overgangszone ontstaat. Ten tweede door in de akker een bosrand aan te planten met wisselende breedte en met een gevarieerd assortiment struiksoorten. Dit zal vooral goed werken op de grotere akkers gelegen langs de Oud Bussummerweg.

Honden uitlaat service (foto Paul van der Poel)

11. Geraadpleegde bronnen

- Vergeer J.W., A.J. van Dijk., A. Boele, J. van Bruggen & F. Hustings 2016. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek Nederland, Nijmegen
- Beheervisie en Beheerplan 2010-2019. Goois Natuurreservaat 2009.
- Mooij, J. 2013. Broedvogels van het Corversbos in 2013, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., nr. 221
- Jonkers, D., J. de Boer, 2013. Broedvogels van de Zuid: Dassenbos, Erfgooiersbos en Bosberg/Hengstenberg in Hilversum 2013, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., nr. 225
- Jonkers, D., J. de Boer, 2014. Broedvogels van de Zwarte Berg Hilversum 2014, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., nr. 232
- Boer, J. de, R. Rense, 2015. Broedvogels van Einde Gooi 2015, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., nr. 246
- Mooij J. 2017. Broedvogels Hilverbeek en Spanderswoud 2017, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., nr. 267
- Weenen, H. 2010. Broedvogels van de Naarder Eng in 2010, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., nr. 194
- Casander, H. 2019. Broedvogels IJzeren Veld en Sijsjesberg in 2018, Vogelwerkgroep het Gooi e.o., nr. 270

Crailo (foto Koos Koopmans)

Bijlage 1a: overzicht waarnemingen leidend tot territoria Bikbergen

54657, Huizen-Bikbergen	01-02		10-02		19-03		20-03		30-03		13-04		27-04		11-05		23-05		25-05		30-05		08-06		23-06		06-07		aantal autocluster territoria	hoogste breed- code	aantal niet bruikbare plot	aantal buiten plot	aantal niet bruikbare plot							
	Datum	18:00	19:00	20:00	21:00	19:30	20:30	06:09	08:59	05:51	08:49	06:15	08:27	05:20	21:27	05:02	21:35	06:31	08:51	04:57	07:32	06:41	08-06	08-06	04-57	07:32	06:41													
Van	18:00	19:30	20:30	21:00	19:30	20:30	06:09	08:59	05:51	08:49	06:15	08:27	05:20	21:27	05:02	21:35	06:31	08:51	04:57	07:32	06:41	08-06	08-06	04-57	07:32	06:41														
Tot	21:00	20:00	20:30	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31						
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34						
Havik				1																																				
Sperwer					1																																			
Buizerd								2	2																															
Holenduif								3 (1)	3	1																														
Houtduif								3 (1)		(1)																														
Bosuil	2	(1)	4		2			2																																
Groene Specht					1																																			
Zwarte Specht					1																																			
Grote Bonte Specht					15	12 (1)	10 (1)	5																																
Witte Kwikstaart					1																																			
Winterkoning					15 (3)	6 (2)	9 (3)	14																																
Heggenmus								1 (1)																																
Roodborst					29	16 (2)	14 (1)	14																																
Merel					15	6	10 (3)	8																																
Zanglijster					6 (1)	1	1																																	
Grote Lijster					1	2																																		
Zwartkop								3	3	3																														
Tijftaf								1	4 (1)	3	3	1																												
Goudhaan					1					1																														
Bonte Vliegenvanger								1																																
Staarthees								1																																
Glanskop					1	1																																		
Zwarte Mees								1	1	1																														
Pimpelmees					8 (1)	5 (1)	6 (1)	6																																
Koolmees					22	19 (1)	25 (1)	15																																
Boomklever					11	10	9																																	
Boomkruiper					9	5	2	6																																
Gaai					2	3	1																																	
Zwarte Kraai					1	2																																		
Spreeuw								1																																
Vink					10	7	12 (1)	6																																
Keep					40																																			
Groenling					1																																			
Putter								1																																
Goudvink																																								
Appelvink					2	(1)	1 (1)																																	

(1) = ongeldige waarneming

Bijlage 1b: overzicht waarnemingen leidend tot territoria Crailo

Datum	19-01	16-02	19-03	30-03	13-04	27-04	09-05	25-05	30-05	08-06	22-06	05-07	aantal autocluster territoria	hoogste broed- code	total aantal in plot	aantal buiten plot	aantal niet bruikbare waarnemingen
Van	20:30	20:15	09:29	08:58	08:52	08:17	08:18	08:16	23:55	06:35	08:02	07:36					
Tot	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12					
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12					
Havik				1	1	2	1	2		2	3(1)	1	1	1	7		4
Buizerd				2	1	2	1	2		2			2	13	16	1	7
Holenduif				3	5	3	1	4			3	3	3	6	24		0
Houtduif				7(1)	4	6	9	10			12	6	6	2	58	1	0
Bosuil	1	(1)		1(1)	(1)	(1)	1(1)	1(1)	1(1)	1	1	1	2	12	8	6	3
Groene Specht				1	1								1	2	4		0
Zwarte Specht			(1)		1	1	(1)	1					1	2	3	2	2
Grote Bonte Specht			19(1)	30	15	18	10	22(1)			18	10	27	16	142	2	48
Boornleuwerik							(1)						2		1	1	1
Winterkoning				16	13	20	23(1)	27		10	20(1)	15	31	7	162	2	5
Heggenmus				1	1	1	1	(1)					2		3	1	4
Roodborst				35	17	34	46	51(1)		17	12	18(1)	51	14	252	2	23
Merel				22(1)	5	29	29	27(3)		3	23	21(2)	34	14	178	6	26
Zanglijster				1(1)	(1)	11	7	8		2	8	3	11	12	43	2	12
Koperwiek				1										0	1	1	1
Grote Lijster				1	1	1	(1)	(1)				1	1	14	3	2	2
Zwartkop				2	2	13(2)	18	20(1)		5	10(3)	5	23	2	75	6	3
Tijffaf				1	4	5(1)	6(1)	1(1)			3	1	6	2	21	3	6
Goudhaan						2	1	2			10		11	2	17		2
Vuurgoudhaan														2	1		1
Bonte Vliegenvanger							1	1			1		2	2	3		0
Glanskop					1	2					1		3	3	5		1
Kuifmees				1			1	1					4	2	6		0
Zwarte Mees						1							2	2	2		0
Pimpelmees				23	12	8(1)	10(1)	4		1	8	1	21	9	77	2	7
Koolmees				18(3)	23	23	21(1)	14(1)		2	10	6	25	12	136	5	24
Boonklever				19	9	3	3	9		2	13(1)	11	13	14	76	1	22
Boonkruiper				5	7	6	11	8		1	12(1)	5	17	2	59	1	7
Gaai				13	3	1	1	1			2	5	4	3	38		18
Kauw				1										1	1		1
Zwarte Kraai				3	1	5	5	4			4		6	7	27		0
Spreeuw								1					1	1	1		1
Vink				10(1)	15	19(1)	25(1)	27		8	16(1)	4	31	2	149	6	19
Groenling				1			(1)						2	1	1	1	2
Putter								1					1	3	1		0
Goudvink						1	4	3				2	4	3	11		0
Appelvink				3		2	3				1	2	4	3	13		4

(1) = ongeldige waarneming

Bijlage 1c: overzicht waarnemingen leidend tot territoria De Beek en Reigerseiland

Datum	20-03	28-03	30-03	12-04	27-04	29-04	11-05	15-05	25-05	08-06	22-06	05-07	05-07	aantal territoria	hoogste broed-code	aantal in totaal	aantal buiten plot	aantal niet bruikbare	waarnemingen
Van	06:15	14:30	05:32	06:18	05:55	20:25	05:16	13:00	04:59	04:48	04:46	04:41	04:41						
Tot	08:42	16:30	08:11	10:07	08:50	21:15	08:37	13:30	08:28	08:05	07:07	06:34	06:34						
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12						
Lepelaar				1	1	1	1		1	1				1	15	5		1	
Knobbelzwaan																			
Grauwe Gans	1			2		1	1		1	1				1	11	3		0	
Nijlgans	2		1	1			1					1		1	3	6		1	
Wilde Eend	2		3	13 (1)	2	3	10		6	4	1	1		10	3	45	1	5	
Soepeend	1						1								3	2		2	
Buizerd		1						1		1	1	1		1	12	7		4	
Waterhoen			2				1							1	3	3		1	
Meerkoet	1		1	3	1		1		1	2				2	13	10		1	
Holenduif	1		1	1 (1)	2							1		2	6	6	1	1	
Houtduif	3			5	9					1	1			6	3	18		8	
Bosuil			1	(1)										1	2	1	1	1	
IJsvogel								1							1	1		1	
Groene Specht		1						1		1	1			1	6	3	1	1	
Grote Bonte Specht	13		13	9	8	1	10		8		4	3		13	7	69		8	
Witte Kwikstaart			1	1	2									2	3	4		0	
Winterkoning	6 (1)		8	9	7	1	23		19	10	12	4		24	2	99	1	2	
Heggenmus			1	1	1				1	1				2	2	4		0	
Roodborst	23		17	17	8	3	10		10	9 (1)	5	8 (1)		12	7	110	2	38	
Merel	5		5	4 (1)	8	2 (1)	9		4	7 (1)	5	3		12	7	52	3	18	
Zanglijster			1		3				1	(1)	2	3		2	2	10	1	4	
Tuinfluit					1					2	1			3	2	4		0	
Zwartkop				6	7	2	1		7	6	6	2 (1)		11	2	37	1	3	
Tijftaf			1	2	2 (1)		4		8	1 (1)	3	2		5	2	23	2	7	
Goudhaan				3	1		1					1		4	2	6		1	
Vuurgoudhaan										1				1	2	1		0	
Bonte Vliegenvanger				1			1							1	2	2		0	
Kuifmees			2							1				2	2	3		0	
Zwarte Mees			2		1									2	2	3		0	
Pimpelmees	10		12	19	6		2			2		1		19	7	52		2	
Koolmees	18		22	24 (3)	12		15		6			1		25	7	98	3	2	
Boomklever	18		20	15	2				2	2	3	1		19	7	63		3	
Boomkruiper	6		7	8	8		10		13	3	1	3		18	7	59		2	
Gaai			1	3	1				1	1	1	1		2	7	8		1	
Zwarte Kraai	1		1	1	1		1			1	1			2	3	6		2	
Spreeuw					1										1	1		1	
Vink	12		2	6	7 (1)		10		12	5	11	3		15	7	68	1	7	
Groenling	3													2	3	3		3	
Putter				1										1	2	1		0	
Goudwink												1		1	3	1		0	
Appelwink		1		4										4	2	5		0	

(1) = ongeldige waarneming

Bijlage 1d: overzicht waarnemingen leidend tot territoria Oud Bussem

54660, Huizen-Oud Bussem		01-02	08-02	16-02	18-03	30-03	13-04	27-04	10-05	23-05	25-05	30-05	07-06	22-06	06-07	aantal autocluster territoria	hoogste broed- code	totaal aantal in plot	aantal buiten plot	aantal niet bruikbare waarnemingen
Datum	Van	08:00	08:00	19:30	06:16	05:43	06:12	05:50	05:38	22:15	05:03	22:25	06:27	04:50	04:34					
Tot	09:00	09:00	08:00	20:00	08:00	07:11	08:04	07:05	07:14	22:30	06:12	22:50	07:21	06:18	06:30					
bezoeknr	1	2	4	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14					
Nijlgans			1			(1)					1					1	6	2	1	
Havik														1			2	1	1	
Buizerd														2	1		2	3	1	
Holenduif						(3)	3	4						3	1		2	11	3	
Houtduif						2	2			2(3)				4	2		2	12	3	
Bosuil	1	1		1				1		1					1		8		3	
Ransuil				(1)						(1)							12	2	2	
Groene Specht			1			1	1										1	3		
Grote Bonte Specht			8(1)		4(1)	9	9	3	4	4	4		3	4	3(2)		7	42	4	
Wintekoning			6(3)		8	7	10(1)		10(1)	9(4)			5	9(1)	6(2)		2	70	12	
Heggenmus					(1)	1											1	1	1	
Roodborst			10(1)		11(2)	5(1)	11	11	7	10	10		2	1(1)	(1)		2	57	6	
Merel			4		2(1)	6(1)	3	3	4	5(1)	2			5	10(1)		7	39	4	
Zanglijster									3	2							2	5		
Zwartkop						6(2)	4	4	6	4(2)			1	9(2)	8(1)		3	38	7	
Tijffiaf					3(1)	3	2	2	3				1	3(1)	1(1)		2	16	3	
Goudhaan			1			2	3	3	1	1				2	1		2	11		
Bonte Vliegenvanger						(1)				1		1					2	2	1	
Kuifmees							1										1	2		
Zwarte Mees			1			1											2	2		
Pimpelmees			6		6(1)	6(2)	12	12	2					4			5	36	3	
Koolmees			4		7(2)	13(3)	11(2)		13	5(2)				5	4		3	62	9	
Boomklever			6(1)		5	8(2)	1	1	1				3	2	3(1)		7	30	4	
Boomkruiper			1(1)		2(1)	3	5	5	3	7(1)			2	3	2		2	28	3	
Gaai			(1)		1	1	1	1	1	1				3			3	7	1	
Zwarte Kraai							1	1				1		1	1(1)		1	4	2	
Spreeuw			1		1	1	1	1	1								14	4	2	
Vink			6(2)			5	7	7	9(1)	5(1)			4	13(1)	4		2	53	5	
Groenling						1											1	1	1	
Goudvink			1														2	1	2	
Appelwink						(1)	1	1									2	1	1	

(1) = ongedige waarneming

Bijlage 2: overige waarnemingen

54658, Huizen-Crailo															
Datum	19-01	16-02	19-03		30-03	13-04	27-04		09-05		25-05	30-05	08-06	22-06	05-07
Van	19:00	20:00	06:17		05:43	06:12	05:41		05:15		04:53	22:05	04:49	04:47	04:39
Tot	20:30	20:15	09:29		08:58	08:52	08:17		08:18		08:16	23:55	06:35	08:02	07:36
bezoeknr	1	2	3		4	5	6		7		8	9	10	11	12
Haas									2		2				1
Eekhoorn						1	2				1			1	1
Bospitsmuis spec.															1
Rosse Woelmuis							1								
Bosmuis															1

54657, Huizen-Bikbergen															
Datum	01-02	10-02	19-03	20-03	30-03	13-04	27-04		11-05	23-05	25-05	30-05	08-06	23-06	06-07
Van	18:00	19:30	19:30	06:09	05:51	06:15	05:45		05:20	21:27	05:02	21:35	06:31	04:57	04:48
Tot	21:00	20:00	20:30	08:59	09:41	08:49	08:27		07:54	22:18	07:36	21:55	08:51	07:32	06:41
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13	14
Eekhoorn						2									
Rosse Woelmuis				1											

54659, Huizen-De Beek en Reigerseiland															
Datum			20-03	28-03	30-03	12-04	27-04	29-04	11-05	15-05	25-05		08-06	22-06	05-07
Van			06:15	14:30	05:32	06:18	05:55	20:25	05:16	13:00	04:59		04:48	04:46	04:41
Tot			08:42	16:30	08:11	10:07	08:50	21:15	08:37	13:30	08:28		08:05	07:07	06:34
bezoeknr			1	2	3	4	5	6	7	8	9		10	11	12
Eekhoorn						1			1					2	
Vos			1								1				

54660, Huizen-Oud Bussem															
Datum	01-02	08-02	16-02	18-03	30-03	13-04	27-04		10-05	23-05	25-05	30-05	07-06	22-06	06-07
Van	08:00	08:00	19:30	06:16	05:43	06:12	05:50		05:38	22:15	05:03	22:25	06:27	04:50	04:34
Tot	09:00	09:00	20:00	08:00	07:11	08:04	07:05		07:14	22:30	06:12	22:50	07:21	06:18	06:30
bezoeknr	1	2	3	4	5	6	7		8	9	10	11	12	13	14
Vos														1	